

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань енергетики та
житлово-комунальних послуг

19 лютого 2020 року

Веде засідання голова Комітету ГЕРУС А.М.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги! Бачу, так без перерахунку навіть, швидкий погляд, кворум є у нас. Відповідно оголошую засідання комітету відкритим. У нас сьогодні декілька питань порядку денного. Є питання, по яких ми можемо прийняти і маємо прийняти рішення. І є питання, по яких ми будемо чути звіт, думку про діяльність, про плани роботи НАК "Нафтогазу України" в частині видобування газу. І ми очікуємо, що також до нас сьогодні прийде, о 16:00 має прийти міністр енергетики та екології пан Олексій Оржель. Тому у нас такий порядок денний, досить широкий і різноманітний. Проект порядку денного.

Відповідно, якщо немає ніяких зауважень, тоді... Є зауваження? Прошу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую, пане голову. Якщо, можливо, проект порядку денного можна оголосити або дати коментар? мене в першу чергу турбує, ну, цікавить суть пункту 2 порядку денного.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви ж вчора запитували. Вибір членів конкурсної комісії...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Пане Андрію, коли я щось запитую в чаті нашому, то це в чаті, я перевозжу - це в наших телефонах. Я зараз перед людьми, перед камерами, і депутатами, і колегами хочу ще раз уточнити пункт 2 проекту порядку денного.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми обираємо членів до конкурсної комісії НКРЕКП.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Як він формулюється точно скажіть, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну він записаний у всіх є. Ну я ж не буду...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. В мене немає під рукою. Може, прочитаєте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всім роздали...

_____. Проект порядку денного можна прочитати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проект порядку денного всім роздали.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Можна секретаріат потім попросити прочитати?

_____. *(Не чути)*

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

Тобто щодо кандидатур до складу Конкурсної комісії НКРЕКП (відповідно до статті 8 Закону України про Нацкомісію, що здійснює державне регулювання). Скажіть, будь ласка, цей пункт, щодо кандидатур, має на увазі голосування по цих кандидатурах?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, голосування. Ми про це домовлялися на минулому засіданні комітету.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Тобто це можна читати, що це по суті ми сьогодні... ви пропонуєте обрати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так. Так.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Тобто не щодо кандидатур, а про обрання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Визначення кандидатур до конкурсної комісії.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

Тоді, якщо дозволите, в чому моя пропозиція полягає. Сформулювати цей пункт однозначно так, щоб ми сьогодні не голосувати за кандидатури. Я наведу свої просто аргументи. Якщо більшість підтримає - то підтримає, якщо ні - то рухайтесь за сценарієм.

Я хочу наголосити, що порядок, проект порядок денного було отримано вчора о 15 годині 51 хвилині, тобто не за 24 години, а перелік кандидатів було отримано сьогодні о 10:25 ранку. Хоча остаточна дата була п'ятниця, якщо я не помиляюсь. До чого я веду? Там всі, мабуть, дуже поважні кандидати, у мене немає сумнівів в цьому. Але, враховуючи надзвичайну важливість, суспільну, громадську, навіть політичну, для майбутнього органу цього, який ми з вами створюємо - конкурсної комісії, я вважаю, що нам не треба: перше – робити помилки і порушення в регламенті роботи комітету.

І друге. Я вважаю, що нам треба обговорити процедуру голосування, бо це ж непросте питання.

І третє. Мене дуже турбує те, що до мене особисто як до депутата звернулися поважні громадські організації: Асоціація "Теплокомуненерго", Асоціація водоканалів, асоціація ОСББ, Спілка власників житла України, які вважають, що їх думка так сама має бути почута при обранні майбутніх членів конкурсної комісії. Я саме тому пропоную, якщо ви мене почуєте, не обирати сьогодні членів конкурсної комісії, а провести за процедурою певною їх обговорення, щоб усі мали можливість задати питання стосовно ділової репутації, стосовно професійної репутації, і тоді обирати їх, але так,

щоб вже країна зрозуміла, що ми обрали дуже поважних людей, членів конкурсної комісії, які не нароблять того, що зробили їх попередники.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Здається, на комітеті два тижні тому ми спеціально публічно оголосили під стенограму, що ми оголошуємо процедуру по подачі кандидатур, і відповідно за два тижні всі асоціації, всі учасники ринку, всі споживачі, всі стейкхолдери цього процесу могли звернутися до народних депутатів, до фракцій, до комітету. Саме для того ми публічно оголосили цю процедуру, навіть нікого відразу не обираючи, просто сказали, що є два тижні і ми через два тижні це будемо розглядати на комітеті.

Відповідно, до мене не надходило звернень ні від асоціацій теплоенергетиків. Якби надійшли, я б з радістю їх прочитав. Ні від інших асоціацій не надходили звернення стосовно кандидатур. Можливо, якісь кандидатури були підтримані якимись асоціаціями, тому, я думаю, сьогодні при представленні буде можливість це оголосити.

Тому, як на мене, наша процедура достатньо прозора, і була надана можливість тим зацікавленим сторонам, які мають свою думку з приводу цього питання, подати цю думку до комітету, до народних депутатів, до фракцій в тому вигляді, в якому зручно...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)*

...пропозицію, або цей пункт зняти в такому вигляді для того, щоб могли задати питання кандидатам. Якщо це передбачається сьогодні цією процедурою, тоді давайте рухатися...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

_____. Нам би хоча б ознайомитись з резюме кожного з них. Тому що я, наприклад, отримала об 11 годині, і ось тільки нещодавно взагалі отримала на руки всі ці документи. Як ми можемо голосувати за людей, яких ми не знаємо? Просто елементарні такі речі.

Ніхто не проти обрати конкурсну комісію, навпаки, нам треба це робити, але якось давайте зробимо цивілізовано це все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка пропозиція, пардон, перепрошую?

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є ще якісь пропозиції з цього приводу? Прошу, Андрію.

_____. Да, пане голово, у мене пропозиція поставити на голосування затвердження порядку денного, щоб комітет прийняв рішення. Насправді мені здається, оскільки ми будемо голосувати рейтинговим голосуванням, ви можете ознайомитись з резюме кандидатів зараз і потім підняти руку за тих, хто буде вас більше задовольняти.

Насправді є серед них дуже хороші кандидатури, можете подивитись, є такий пан Прохоренко, про нього багато відомо, резюме не потрібно читати. Є, наприклад, Світлана Голікова, так само, доволі... Прохоренко - це колишній директор "Укргазвидобування", виходець із "Макінзі", який піднімав видобуток газу в Україні разом з командою "Нафтогазу" на першому етапі.

Так само і Світлана Голікова є дуже достойний кандидат, тому кандидатів достойних багато. Я пропоную шляхом рейтингового голосування визначити, хто найбільш достойний для того, щоб зайти в цю конкурсну комісію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Ще є якісь ...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще є якісь пропозиції з цього приводу? Є ще якісь пропозиції з цього приводу? Немає більш ні в кого? Прошу.

_____. Колеги, я також пропоную все ж таки взяти час на те, щоб опрацювати ці резюме, для того щоб ми зрозуміли...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скільки часу?

_____. Можемо провести завтра.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто вам добу потрібно, чи більше?

_____. Ні, ну, добу мені вистачить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Юлій Якович.

ІОФФЕ Ю.Я. Я звертаюсь до всіх колег. Я думаю, що обрання конкурсної комісії на громадських засадах, ну, головний критерій, який? Щоб вони не продались якійсь фінансово-промисловій групі і не взяли... щоб там не було, ми знаємо як це все робиться. Як кажуть в фільмі "Белое солнце пустыни": откуда динамит - давно тут сидит. Знаємо, як це робиться.

Тому, ну, ми за сутки не визнаємо, чи візьме він хабара, чи не візьме, при проведенні конкурсу, я вам чесно скажу. Поэтому надо, як кажуть,

дивитися на його шлях, на його професійні підходи і як би голосувати. Моя пропозиція - затвердити порядок дня, тому що за сутки ми нічого не знаємо.

КУЧЕРЕНКО О.Ю.А за 10 хвилин знаємо?

ЮФФЕ Ю.Я. А за 10 хвилин тим паче.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій, прошу.

_____. Дивіться, насправді, хто хотів, і ті, що виступають зараз, подали своїх кандидатів. Саме правильно просто обговорювати кожну кандидатуру, але сьогодні це розглянути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку сфери використання рідкого біопалива (біокомпонентів). Автор - Семінський та інші. Доповідає заступник голови комітету Семінський Олег Валерійович.

СЕМІНСЬКИЙ О.В. Шановні колеги, вашій увазі пропонується проект закону номер 2471 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо розвитку сфери використання рідкого біопалива). У даному випадку мова йдеться про обов'язкове додавання біоетанолу, в нашому розумінні - українського біоетанолу, ми не можемо ставити питання, що виключно українського, бо це порушує принципи конкуренції, з 1 квітня 21-го року.

Хочу зазначити, що Україна на сьогодні витрачає понад 6 мільярдів доларів на імпортування як нафти, так і світлого нафтопродукту. І оскільки ми зобов'язані додавати біоетанолу, мова йдеться, хочу зазначити, виключно про біоетанол і додавання в бензини, не про біодизель, тому що біодизель - це наддорога технологія, вартість біодизелю може сягати понад тисячу євро за тонну, це можливо колись у майбутньому, зараз ми говоримо про

біоетанол.

Україна, наша держава б'є рекорди по врожайності зернових, кукурудзи, і ми саме хочемо, тому що у нас виробництво біоетанолу зосереджено на заводах... потужностях "Укрспирту", це в основному з меляси, це з цукрових заводів. А мова йдеться, щоб залучити, запровадити в Україні технології виробництва біоетанолу з зерна і кукурудзи, що робиться у всьому світі. Щоб ви розуміли, наприклад, Бразилія: на сьогодні 85 відсотків автомобілів їздять на біоетанолі, і в цьому нема ніякої проблеми. Ми можемо навіть цю квоту збільшувати, автовиробники пристосуються до цього і будуть робити спеціальні двигуни. Тобто це вже питання давно назріло в Україні, вже багато років, останніх 5 років, це питання дискутується, мусується, тому це просто необхідно для нашої держави.

І хочу зазначити, що ця доля біоетанолу - це зменшення нашого... від світлого нафтопродукту, потужності у нас невеликі виробництва бензинів, тому ми розуміємо, від кого ми залежимо: від Білорусії і Росії, - тобто ми стаємо більш незалежними.

Мова йдеться, що з 1 квітня 2021 року не менше як 3-4 відсотки енергетичних... такий же самий термін 2023 року - не менше як 4,8 відсотків, і з 1 січня 2025 року - не менше як там 6,9 відсотків. На сьогоднішній день Україна, виробничі потужності дозволяють виробляти десь близько 80 тисяч біоетанолу на сьогоднішній день. А якщо ми говоримо про залучення нових технологій, то ми можемо виробляти з цією квотою 3-4 відсотка, ми можемо виробляти - це буде 250 тисяч тонн по року Україна буде виробляти. Знову ж таки хочу зауважити, що це буде нова технологія із зерна і кукурудзи.

Питання вже давно назріло в Україні, тому що це також на виконання Європейської директиви номер 2004/28/ЄС від 23 квітня 2009 року про заохочення використання енергії з відновлювальних джерел.

Значить, що ми робимо? Пропонується визначити по рокам для суб'єктів господарювання, що виробляють і імпортують паливо, запровадження обліку контролю і віднести правопорушення. Але я хочу

зазначити, що у нас є місія заохочувальна: не карати, а саме заохотити тих виробників біопалива, які будуть додавати до бензинів. Ми будемо розробляти реально вже на 2021 рік разом з податковим комітетом ставки акцизів. Це все ми будемо, справу цю вирівнювати, і щоб воно було саме заохочувальна функція, а не каральна функція, хто недодасть біоетанол.

В основному біоетанол буде змішуватись на українських нафтопереробних заводах, а також на крупних нафтобазах. Ми провели вже багато робочих нарад з Асоціацією нафтотрейдерів України. В мене склалося глибоке відчуття, що нафтотрейдери крупні вже готові до цього. Тим паче, що вони в аграрному бізнесі вже глибоко і вони будуть мати свій власний ресурс для виробництва біоетанолу саме з зерна та кукурудзи. Тому штука це класна, ефективна. І прошу підтримати і проголосувати.

Тут два є питання. Ми можемо розпочати обговорення, перенести його на два тижні, або можете затвердити в першому читанні, щоб комітет затвердив проект закону...

_____. *(Не чути)*

СЕМІНСЬКИЙ О.В. Він є на сайті. Він зареєстрований давним-давно. Робоча група була очолена, ми провели близько семи робочих груп. Провели весь кінець минулого року, ми з нафтотрейдерами цю всю справу обговорювали, і вже навіть практичну реалізацію. Так, ми всі занепокоєні тим, що у нас багато є нелегальних заправок. І я хочу зазначити, що за ініціативою Президента, уряду і також розпорядження СБУ, було закрито близько 300 нелегальних газових заправок. Це ось конкретний результат Асоціації нафтотрейдерів про нашу роботу. Тобто ми в повному контакті з асоціацією. Ми їх почули. І хочу сказати, що закон виважений. А всі нюанси, всі моменти, які ще недоопрацьовані, а там мова йде про практичну реалізацію, як це буде працювати, і можемо в другому читанні це все вносити правками і так далі.

Тому два варіанти, пане голово: або переносимо, або я вважаю, що можна в першому читанні затверджувати сміливо. Бо тому що проект закону доопрацьований реально з гравцями, з імпортерами і з виробниками, Кременчук у нас був на робочих групах і так далі, і тому подібне.

_____. А міністерство, що каже?

СЕМІНСЬКИЙ О.В. Що каже міністерство?

_____. А от міністерство є, може сказати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Рябчин, заступник міністра енергетики. Прошу, дайте свій коментар.

РЯБЧИН О.М. Доброго дня, шановні колеги! Дуже дякую за надання слова. Міністерство, якщо дуже коротко, в цілому підтримує ініціативу. Ми приймали участь в її розробці. Ми не будемо казати про шалену імпортозалежність, яку ми хочемо знизити. Ми не будемо казати про наші зобов'язання європейські, зараз ми до них не дотягуємо. Нам треба до 10 відсотків до 2020 року, а зараз у нас десь 2,2. Актуальний законопроект, сто відсотків.

Стосовно чого ми дебатуємо на всіх робочих групах із шановними авторами законопроекту. Дві речі. Перше: ми хочемо, щоб законопроект був не каральним, як зазначив шановний доповідач, а стимулюючим. Тобто, якщо у вас є певний відсоток біопалива, то ви отримуєте знижку на акциз. Зараз це, якщо у вас немає певного рівня біопалива з 1 січня 2021 року, до 3-4 відсотків. Ми хотіли би відійти від такої каральної функції, як штрафи. Стосовно цього якраз ми дебатуємо з шановним автором. Ми впевнені, що ми до другого читання знайдемо цей компроміс. Компроміс може бути знайдений в реєстрації ще додаткових законопроектів, які зв'язані зі змінами

в Бюджетний та Митний кодекс стосовно цих от податкових знижок.

Наші пропозиції. Якщо є в складі традиційного пального компонент біопалива, наприклад з 5 до 10 відсотків, то це знижка в 5 відсотків. Тобто акциз зараз у нас 213 євро, а так буде підприємство платити 192 євро. Якщо з 10-ти до 20-ти - 170 євро, якщо більше ніж 20 - 149 євро. Тобто ми хочемо стимулювати зниженням акцизу, а не ініціативами по штрафу. Тому до другого читання, якщо буде рекомендовано до першого читання, просимо у Верховній Раді розглядати з тими законопроектами, які зараз розробляються. Наскільки я знаю, і пан Кіт, і інші депутати їх зараз обговорюють.

І друге зауваження. Ми не хочемо, щоб покладалися контрольні функції на Держенергоефективність. Це не властива функція для Держенергоефективності, вони будуть вести облік, а контрольну функцію в нашій моделі - це на ДФС, які повинні давати ці знижки. Дуже дякую.

_____. Я хочу ще додати, я вибачаюся, що це є над актуальним для нашої держави, бо ми знаємо, що є роздержавлення "Укрспирту" і навіть непрацюючі підприємства "Укрспирту" можуть бути задіяні для виробництва біоетанолу за новими технологіями, оскільки це хороші площадки, де є електроенергія, де є каналізація та інші технічні умови. Тобто ми фактично все маємо для потужного розвитку галузі виробництва саме українського біоетанолу, аграрна країна, потужності і так далі, і тому подібне.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, питання, Юлій Якович.

ЮФФЕ Ю.Я. А як це в світлі того, що весь світ переходить на електромобілі? Обмежено в багатьох країнах, вже обмежено термін використання двигунів внутрішнього згорання у Євросоюзі, тим паче вообщє, а ми збираємося вічно це використовувати. Зараз весь світ, всюди, як

кажуть, програма переходу на електромобілі.

_____. Так, ви праві абсолютно. Ми спостерігаємо дуже хорошу тенденцію в Україні. У нас знову ж таки останній рік знову побив рекорди по імпорту електричних автомобілів, але ми одночасно не перейдемо від двигунів внутрішнього згорання. Навпаки, я хочу сказати, що провідні лідери, наприклад, "Сканія" (вантажні автомобілі) адаптував свої дизельні двигуни 9-11-літровий під паливо, що містить 90 відсотків етанолу. Тобто в автомобілі два баки є: один бак - біоетанол, у другому – солярка. І змішуються пропорції 40 на 60. Оснащений електронним блоком управління подачі палива, етанол потрапляє прямо у впускний колектор за рахунок збільшення тиску. Під час стиснення етанол змішується з дизельним паливом, таким чином відбувається згорання. Це вже практика світова і європейська практика. А біоетанол саме є, частка біоетанолу - це ж біологічне паливо.

ІОФФЕ Ю.Я. Тобто в окремих містах заборонено загалом...

_____. Так, ви праві. В 20-му році вже буде заборонено, я не знаю термінів, в Парижі вже забороняють дизельні двигуни, в чистому вигляді переходять на саме цю технологію Cursor 9 або common rail називається. Ну, провідна це технологія "Сканія".....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Правильно я розумію, що, в принципі, одне іншому не суперечить? У нас є стимулювання електромобілів, по-моєму, ПДВ, пільга зараз існує при завезені таких автомобілів, і, здається, акцизу немає? Да, тому цей процес є. Тут мова стосується саме бензину чи в чистому вигляді, чи з біоетанолом. Тобто це додатковий вибір, люди можуть обрати: або електромобілі, які сьогодні стимулюються, або двигуни внутрішнього згорання, які працюють таким чином.

Пан Юрій Шаповалов, бачу, піднімає руку.

ШАПОВАЛОВ Ю.А. Я вибачаюсь, два слова буквально, мені треба піти.

Тому, я, в принципі, підтримую цей законопроект. І якщо сьогодні буде голосування, то, якщо можна, мій голос зарахувати "за".

Дякую.

_____. (Не чути)

_____. Ми робили... Вони нижчі саме на оцю пропорцію додавання біопалива. І, звісно, якщо ми будемо більше додавати, то викиди будуть менші. А якщо ми говоримо про надсучасну технологію, яку я зазначив, там взагалі все супер.

_____. Я аналогічно на секунду візьму слово. Зараз мушу іти на антикорупційний комітет, там буде розгляд питання по законопроектам по боргам "Енерггоринку", тому мушу там захищати позиції. І якщо буде голосування, прошу підтримати цей законопроект, мій голос "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Зрозумів.

У мене питання до автора законопроекту. В цьому законопроекті є вказана така норма: "змішувати паливо, одержане з нафтової сировини, з рідким біопаливом, біокомпонентами, мають права суб'єкти господарювання, які мають ліцензію на виробництво пального". Виробництвом пального в цій країні займається там півтора-два, один великий, один маленький, заводи. Тобто ця редакція означає, що тільки там буде відбуватися змішування палива. Ми підтримуємо таку версію?

_____. Дивіться, я хочу зазначити, що цей пункт ми можемо доопрацювати в другому читанні. А загалом, як я вже зазначав, змішування має так, дійсно, здійснюватись на нафтопереробних заводах і нафтобазах, хто імпортує світлий нафтопродукт, бензин імпортує.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, тут сказано, "ліцензія на виробництво". Не зберігання, як нафтобаза, а виробництво. Це нафтопереробний завод.

_____. Ми можемо в другому читанні внести правки, ці правки будуть підтримані. А взагалі це стосується закону, це закон про ліцензування, де можемо прописати також в цьому законі, хто саме буде здійснювати змішування. Загалом, я мушу зазначити, на робочих групах ми це питання обговорювали. І от нафтотрейдери, крупні імпортери, вони морально і технічно готові. Тим паче, що у нас більше року ще є на підготовку цих всіх процесів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але коли цю правку поставлять на підтвердження в залі і не набереться 226 голосів, не буде такого, що ми створимо цим законом або монополію, або вето Президента, або щось непередбачуване?

(Шум у залі)

_____. А зараз не можна. Ми перше читання. Це вже на друге читання ми можемо вносити всю цю справу. *(Загальна дискусія)*

Я не знаю. Процедурно краще? Олег Миколайович, підкажіть. Справа в тому, що, так, є дійсно в тексті. Але ми розуміли так, що це в Законі про ліцензування ми конкретно це все будемо прописувати. І питання, що стосується заохочення, хочу казати - покарання, але заохочення цього процесу, ми будемо ще опрацьовувати конкретно на 2021 рік, разом з бюджетним комітетом, акцизи і так далі і тому подібне.

У нас є велика проблема, тобто питання відкрите по скрапленому газу,

яка його вартість буде на наступний рік і так далі. Тобто ми говоримо про один із видів палива, який ми будемо додавати просто в світлі бензини. Тобто пропонується це на друге читання, правками цю всю справу відрегулювати. А зараз затвердити в першому читанні.

Я хочу зазначити, що ми вже відстаємо на років мінімум 5. З нас вся Європа сміється. Розумієте? У нас на порозі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. 5 років, я думаю, тут не варто, тому що ми голосуємо ще ринок землі місяця півтора. І якщо ми приймемо на сьогоднішньому комітеті чи на завтрашньому, це ніяк не вплине на ситуацію, все одно, поки ми з землі не вийдемо, ніякі інші законопроекти в залі не розглядаються.

_____. Я погоджуюся з паном Андрієм, що правки можуть не пройти - і що тоді робити? А от якраз пан Олексій ці речі, які він підняв, вони доволі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте по черзі тоді, давайте по черзі. Пан Володимир Мороз, прошу, руку піднімає.

МОРОЗ В.В. Я просто це питання трішки пропрацював. Скажіть, будь ласка, вже ж такий був закон, він вже був прийнятий, його відмінили? От я тут трішки, от Законом України про альтернативні види палива вже передбачалося поетапне збільшення нормативного визначення частини виробництва, застосування біопалива та суміші палива моторного у 2014-2015 роках. Тут відсотки, у 2016 році – 5, а вже далі, з 2016 року, до 7. І причиною скасування відповідно було те, що значна частина автомобілів та інші засоби використовують двигун внутрішнього... тобто біоетанол. Це багато таких машин, автомобілів, які працюють на цьому двигуні.

А у пояснювальній записці, що ви нам писали, зовсім... Давайте ви

поговорите, а я потім задам питання. *(Шум у залі)*

Я кажу, у пояснювальній записці до цього законопроекту не передбачено, яким чином буде вирішена вказана проблема, вже один раз, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я розумію, що це було підтримано на комітеті, і саме такий законопроект, він не був схвалений парламентом. Наскільки я розумію ситуацію, саме в такій редакції не був схвалений, там було обговорення на базі комітеті. Але з чим я згоден, що тут як би деталі важливі. Я думаю, ми всі з цим згодні, що деталі важливі.

МОРОЗ В.В. Деталі важливі, я ж кажу, у пояснювальній записці нічого до цього законопроекту. І було те, що наші тут двигуни внутрішнього згорання, вони практично не можуть працювати на біоетанолі або з добавкою біоетанолу. Як вирішити це питання - це раз? І чому немає цього у пояснювальній записці?

_____. Я хочу зазначити, я знаю історію цього проекту закону. Саме тоді лобі нафтотрейдерів - воно відхилило, тому що вони ні морально, ні технічно... і країна не була до цього готова.

Щодо двигунів мушу зазначити, що у нас багато зараз американських автомобілів, вони взагалі пристосовані на стовідсотково біоетанолі їздити.

3, 6, 5 відсотків - це ніщо, щоб ви розуміли. Тут немає ніякої проблеми і так далі, з двигунами не буде ніяких проблем. Ми ж не говоримо про те, що, як в Бразилії. Тому що у Бразилії зараз 85 відсотків квот обов'язково, розумієте? Тобто Україна в чистому вигляді, якщо запровадити технології, ми можемо на 70-80 відсотків бути незалежними від світлого нафтопродукту.

Хочу ще раз зазначити, що тоді не було воно ні морально, ні технічно цей проект не був готовий. Хочу зазначити, що ці всі питання опрацьовувались асоціацією, є моральна готовність, і тим паче, що ми стоїмо

на порозі роздержавлення "Укрспирту" - перше. І ми стоїмо на ринку землі – друге - в Україні. Тобто ці всі факти вони будуть сприяти розвитку біотанольної галузі України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є ще, хто з народних депутатів? Прошу, хто ще бажаючи?

_____. Дуже дякую вам, шановний пане голову. Можна сказати, що цей закон є на часі. За останні десять років цей ринок виріс до 200 мільйонів тонн і майже 40 країн світу це вже роблять. Але ми маємо декілька запитань стосовно нашого ринку, і перше - це монопольне становище цієї галузі. І треба це враховувати для того, щоб не було лобі, так як ви зараз сказали, стовно, де має бути змішування цього. Це перше.

Друге. Нам треба дійсно працювати над акцизом, тому що цей закон має бути паралельним, і це дуже важливо для стимулювання росту, скажемо так, даного ринку.

І третє. Сировина – це зерно. І ми з вами знаємо, що Україна... зернові, так? А ми з вами знаємо, що Україна - це житниця зернових в світі, і розвиток біопалива тут, він може тиснути на ціни на цю сировину стосовно попиту, так як маржинальність біопалива більша ніж маржинальність зерна через, ну, їжу.

І тому також я, ну, вважаю, що треба розробити ліміти, по котрих ми можемо віддавати сировину, зерно на саме біопаливо в Україні. Тобто, ну, може, це невеликі будуть, ну, скажемо так, кількості, але ми маємо це мати на увазі. Тому що, ну, кажуть так, що, якщо би не 75 відсотків вартості у продовольчої сировини залежить від того, чи використовується вона там для біопалива, або ні. Тобто, якщо би ця сировина не йшла би на біопаливо, то вартість продовольчих, ну, скажемо так, була би дешевше.

_____. Дуже дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Кіт.

КІТ А.Б. Шановні колеги, в мене є пропозиція. Давайте просто ми внесемо, ми маємо право в цей законопроект внести уточнення редакційні, в яких чітко випишемо норми, які стосуються місць, де може розводитися бензин з біоетанолом, і розглянемо це на наступному комітеті, і це буде доречно, я думаю, правильним.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, ще Припутень, бачу, піднімав руку. Народний депутат Дмиторо Припутень, прошу.

ПРИПУТЕНЬ Д.С. Шановні колеги, ну, що я хочу сказати, що ми, ну, розглядаємо ці законопроекти, а ми ж забули про те, що у нас імпорт нафтопродуктів - близько 70 відсотків. , якщо ми даже зробимо 10 відсотків біоетанолу, він буде вироблятися у нас в країні, ну, і це зменшує... це наша виручка, ну, ми не купуємо за валюту. Так що це питання треба вирішувати найшвидшим часом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозумів.

_____. Я хотів зазначити колезі Андрію, що, дивіться, ми можемо ці всі редакційні моменти просто на друге читання. Ми і так затягнули, у нас було за планом в першому читанні до Нового року, тому що всі чекають реально: і Мінекономіки, і ті, які з "Укрспирту". Ну, от Милованов мене просто запитує щотижня, що там з цим проектом закону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А чому ви не прийшли на комітет тоді, якщо для вас

це важливо?

_____. А я не знаю, мають... *(Шум у залі)* Мають бути, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, зрозуміло, що... але ми повинні розуміти і бути чесним з собою, що це не означає, що якщо ми сьогодні прийнемо, то ми це проголосуємо в залі завтра, післязавтра, через тиждень чи через два тижні. Все одно це буде, я думаю, десь квітень місяць, мабуть, об'єктивно. Але затягувати також штучно не потрібно, тут я з цим згоден.

Олексій Юрійович, прошу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

Я виступлю в підтримку, що, може, дійсно, в першому читанні він заслуговує на те, щоб бути прийнятим. Бо я не хочу нікого критикувати, він не слабкіший, ніж інші закони, які потрапляють на перше читання. І, як на мене, там треба прибрати: а) оці можливості для корупційних або протекціоністських рішень. Але головне питання - воно має вписуватися в створення паливно-енергетичного балансу України. Оце головний документ. Поки ми його не побачимо, як воно в комплексі має запрацювати, не буде відповіді ні на ваше питання, розумієте, скільки ми можемо, скільки нам треба імпортувати.

І я на сьогодні організаційне задав би питання, може, це міністру, коли він буде, трошки пізніше: хто сьогодні розробляє чи представляє? А законопроект я особисто...

_____. *(Не чути)*

_____. Олексій Юрійович, я мушу зазначити, що ми це все опрацюємо в робочих групах в тісній співпраці з асоціацією. Як приклад я вам можу привести, що у нас під кінець минулого року стояла гостро

проблема закриття нелегальних заправних станцій. І ми бачимо як результат...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ну, причому тут закриття?

_____. Я до чого це веду, що ми домовилися з асоціацією, що разом з бюджетним комітетом реально на 21-й рік ми будемо збалансовувати акцизами взагалі те, що ви кажете, всю ринкову вартість всіх палив, абсолютно всіх палив без виключення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Спасибі.

_____. Ви читали висновок... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Він у всіх є.

_____. А там нічого немає....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, у всіх є....

ЮФФЕ Ю.Я. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте по черзі. Юлія Якович, ви зараз? Прошу.

ЮФФЕ Ю.Я. Пропонують повернути...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Пан Роман.

МУЛИК Р.М. Я пропоную і погоджуюсь з заступниками проголосувати в першому читанні, тому що ідеальних законів не буває. І якщо ми будемо змінювати якісь ці... то взагалі закон не попаде нікуди. Тому давайте зараз ми проголосуємо, а до другого читання ми всіма правками доб'ємося, що потрібно для досконалості цього закону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Ніхто не заперечує, щоб ми запрошеним гостям асоціацій? Тому що сьогодні згадувались пропозиції асоціацій. Я думаю, що краще, коли цю позицію скаже безпосередній представник.

Неля Привалова, прошу. Ваша думка, якщо можна, коротко.

ПРИВАЛОВА Н.Є. Доброго дня, шановні народні депутати. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, можна подяки... Спасибі, але ми як би скромні люди, можна без подяки, просто по суті.

ПРИВАЛОВА Н.Є. Дуже дякую. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло, спасибі.

А ви надсилали свої пропозиції у вигляді правок, поправок до цього законопроекту?

ПРИВАЛОВА Н.Є. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вигляді правок, поправок, чи просто загальні філософські тези?

ПРИВАЛОВА Н.Є. Не філософські тези, а конкретні концептуальні

пропозиції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. От не концептуальні, а у вигляді...

ПРИВАЛОВА Н.Є. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі. *(Шум у залі)*

Ні, ну, вони стейкхолдери цього процесу, вони можуть теж, тому що висловлюються ж зауваження, що потрібно. Тому у вигляді. поправок до законопроекту можна.

Секундочку, Олег! Там в нас є ще піднята рука є в нас. Спасибі за позицію, давайте ми по черзі. Ще є піднята рука. Представник, я так розумію, ринку. Якщо можна, коротенько.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. А чому не зможемо?

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Секундочку, давайте по черзі, я вас прошу!

Дивіться, можу вас розчарувати, можу вас розчарувати: ми до початку цієї посівної його точно не встигнемо прийняти. Це легко порахувати математично.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, що ми можемо бути готові? Ми від вас... ви ж до нас не приходили з пропозицією, ну, з листом якимось.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, ви можете підтримувати, ви можете підтримувати закон, але сьогодні цей законопроект, який розглядається, він фізично не може бути прийнятий раніше квітня місяця, фізично це неможливо. Тому ваш аргумент - він просто навіть нецікавий, тому що точно ми вже до посівної не встигнемо. Спасибі вам.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Навіть питань не було ж...

_____. Ну, я хочу прокоментувати колезі Приваловій про те, що дійсно нам треба збалансувати ціни дуже... і мене, і нас всіх, комітет непокоїть, що в нас скрапленого газу споживається більше наразі, ніж бензинів, світлих бензинів на сьогодні, тут перекіс іде трошки.

Це про те, що я казав: про спільну роботу, в тому числі бюджетного... з бюджетним комітетом на 21-й рік. Ми домовилися з вами разом, що ми будемо супроводжувати даний проект закону або закон для... і будемо брати участь у збалансуванні, виробленні єдиної концепції взагалі по всім паливам моторним.

Щодо двигунів, ще раз хочу зазначити, що американські, наприклад, автомобілі, "Фолькswagen" європейські, вони пристосовані на стовідсотковому біоетанолі, домішка 3-4 енергетичних відсотки – це ніщо, правда.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі.

Ще якась є там рука? Коротко.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка асоціація?

_____. ...виробників біостанолу *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. По законопроекту є у вас?

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло, зрозуміло, спасибі.

Сергій Нагорняк. І Остап. Прошу.

НАГОРНЯК С.В. Добрий день, колеги. Я читаю якраз документ нашого колеги пана Юрія Арістова. І в ньому зазначено, що законопроект не має... не надано до законопроекту фінансово-економічного обґрунтування. Чи було внесено цю правку, чи вже підготовлено?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це запитання?

НАГОРНЯК С.В. Да-да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Остап Шипайло, прошу.

ШИПАЙЛО О.І. Я як один із авторів цього закону, хочу його підтримати. Україна дуже багато експортує сировини, ми по факту напевне сировинний експортер. Цей закон дозволить хоча б частинку продукції виробляти тут, створюючи нові робочі місця, залучати інвестиції. І він дасть поштовх цьому ринку, ці норми, які прописані. Звичайно, його треба доопрацьовувати, ми це зробимо правками, і особисто там будуть подавати правки щодо змішування. Але також вважаю за потрібне, що цей процес має бути контрольований, змішування. І нам чітко його треба прописати, де саме повинно змішуватись.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Олексій Рябчин, прошу.

РЯБЧИН О.М. Шановні колеги, єдине, що хочу зазначити, підтримуючи законопроект, що зараз законопроект виглядає таким чином. У вас повинна бути, в заводу, чи в імпортера, у вас є квота. Якщо ви її не дотримуетесь, до вас прийшли – вас оштрафували. Це трошечки каральний метод. Ми хочемо і просимо, щоб це було враховано в обговоренні, або під стенограму було зазначено, що до другого читання буде доопрацьовано трошечки інша модель: що вас буде премійовано, тобто у вас буде менший акциз, якщо у вас є доля біопалива. Це критична річ, і ми не хочемо, щоб Держенергоефективності - покладались на неї функції контролю, це невластива функція. Ми хочемо, щоб працювала інша модель стимулювання цього ринку. Всіляко підтримуючи те, що було сказано, всіляко підтримуючи те, що треба розвивати і електромобілі і заміщення... Просто інша модель, яка реалізується іншими законами.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло, Олексій. Зрозуміло, почули.

Дивіться, в мене зараз є така пропозиція. В нас є люди, які в нас кандидати, які до сих пір чекають, щоб ми дали можливість, можливо, не всім цікаво, щоб ми дали можливість піти додому, якщо вже кандидатури сьогодні не розглядаємо. Оголосити зараз перерву на 15 хвилин і через 15 хвилин тоді прийти і завершити розгляд цього питання і прийняти рішення. Я так розумію, що в нас тут...? Прошу? Кандидати в конкурсну комісію. Тому давайте на 15 хвилин зробимо перерву. Через 15 хвилин продовжимо засідання. Спасибі.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, бачу, вже повернулись. Кворум, мабуть, у нас є. Скажіть, будь ласка, по цьому законопроекті, який ми розглядали, аналізували, є ще в когось якісь доповнення? Фінальне, заключне слово або питання. Да.

ІОФФЕ Ю.Я. Чому аналітичне управління пропонує повернути його на доопрацювання?

_____. Там загальні тези фактично. Я читав висновок дуже уважно Головного науково-експертного управління. Все по тексту ок. Це, власне, те, що ми зараз обговорювали. Там ми обговорювали питання як буде процес змішування відбуватись. Чому? Тому що там була колізія, що дається право тільки нафтопереробним заводам, які мають ліцензію. Ліцензії має у нас на сьогодні 23 суб'єкти господарювання.

І є така пропозиція, що ми переносимо розгляд даного питання, відпрацьовуємо текст, що стосується процесу саме змішування. Враховуючи конкуренцію, вільний ринок, ми пропишемо, що цим будуть займатися не тільки нафтопереробні заводи, а будуть великі бази, де імпортуються світлі нафтопродукти, бензини, в першу чергу. Ми виключимо гаражників і бадяжників, мілких і крупних, щоб вони цим не займались, бо з цим реальна проблема у нас, і через 2 тижні перевнесемо, проголосуємо правку, не правку, а зміна тексту проекту закону...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доопрацьований.

_____. Доопрацьований, і будемо далі рухатися тоді там до першого читання.

ІОФФЕ Ю.Я. *(Не чути)*

_____. Ні, буде змішування в нафтопереробних заводах і в
крупних автобазах імпортерів бензинів в Україні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо по закону, то це вже дієслово правильне не
"бадяжити", а "виробляти".

_____. В тому числі є два моменти. Або
Держенергоефективності, вони не дуже це хочуть робити, в нашому
розумінні це має робити екологічна інспекція, спеціальний департамент, т
ому що в нас дивна ситуація в країні: в нас якість бензину взагалі ніхто не
контролює, ну, виключно там тільки контроль здійснюють самі мережі, але ж
це вони залежні від свого власника, ви розумієте.

_____. *(Не чути)*

_____. До речі, Вікторія, ми цю тему на робочих групах
дуже ретельно обговорювали, навіть хто робить заміри і хто цим займається.
Є пропозиція, щоб це була екологічна інспекція, по суті яка має займатися,
брати незалежні відбори, і, ну, тут уже в даному випадку треба штрафувати і
карати, тут уже не заохотиш, як з біопаливом, от і все.

ІОФФЕ Ю.Я. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, очевидно, ми хочемо, щоб все було згідно
законодавства, прозоро, щоби сплачувалися податки, сплачувалися акцизи, і
це стосується і виробництва, і це стосується і імпорту. Наскільки я знаю,
зараз з імпортом ситуація хоча і немає вже такої масштабної контрабанди
там в промислових масштабах. І так само ми хочемо, щоби з виробництвом

або навіть із змішуванням, щоб також все було по закону і цивілізовано. Тому, дивіться...

_____. А питання можна все ж таки ще?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

ГРИБ В.О. Скажіть, будь ласка, імпортований бензин, який ми вже долучаємо, то він приходить вже з біоетанолом чи він приходить без?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Без.

_____. Він зараз без біоетанолу, саме суть нашого закону – про обов'язковість квоти. Ну, ми не можемо казати: тільки український біоетанол, - хоча ми подразумеваємо, да, російською мовою, що буде фокус зроблений саме на запуск, повномасштабний запуск нашої галузі. Ось ми сиділи на комітеті... До речі, вже одна голландська компанія вже прийняла рішення йти на український ринок будувати крупний завод з виробництва біоетанолу з кукурудзи. *(Загальна дискусія)*

Да, в Україні, саме в Україні. Ми все для цього маємо, пані Вікторія. Ми б'ємо рекорди врожайів по зерновим. Як-як?

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Земля – це інший комітет.

_____. Ні-ні, землі це не стосується. Це стосується виробництва біоетанолу в Україні виключно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Та ми тільки почали на комітеті цей законопроект

розглядати, а голландська компанія вже заходить в Кіровоградську область будувати завод. Тому є вже результати перші нашої роботи.

В мене пропозиція наступна. Прозвучали сьогодні пропозиції, зауваження. Враховуючи те, що ми є в розгляді питання землі, значить, цей законопроект нам доопрацювати і через два тижні на комітеті розглянути доопрацьовану версію, де будуть враховані певні такі важливі моменти, щоби це була та версія, яку ми тут консолідовано підтримаємо. За ці два тижні так само, це ж енергетичний теж законопроект, ми його проведемо консультації Енергетичним Співтовариством і з Єврокомісією, щоби вони також сказали свою думку, як це в них працює. Я думаю, що через два тижні ми тоді цю доопрацьовану версію вже на комітеті можемо розглянути.

Міністерство енергетики, яка ваша позиція?

_____. Підтримуємо таку позицію. Дуже дякуємо, це мудре рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так. Але щоби ми тут не розтягували, тому що ми не хочемо затягувати, ми хочемо рішення прийняти, тому сьогодні домовляємося відразу і хто зацікавлений, включайтеся в роботу, щоби через два тижні цей законопроект в нашому комітеті розглядається і за ці два тижні ми його маємо доопрацювати.

Тому хто за те, щоби відправити на доопрацювання з розглядом через два тижні, прошу проголосувати. Рішення прийнято одноголосно, спасибі.

Тоді по наших питаннях, де нам треба голосувати, ми вичерпали порядок денний.

І в нас є два гості - це міністр енергетики має бути, підійти, і керівник "Укргазвидобування", стосовно видобутку газу. Яка нам краще зробити? Можливо, почекаємо міністра, якщо він вже підходить і тоді...? Ніби підходить, а тоді після цього розглянули питання видобутку газу.

(Загальна дискусія)

_____. Міністр видел эту презентацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу?

_____. Нафтогаз.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно. Тоді давайте ми почнемо з проблеми газовидобутку. Є компанія "Укргазовидобування", яка є дочірньою компанією НАК "Нафтогаз України", а НАК "Нафтогаз України" є у стовідсотковій власності держави Україна. І є багато дискусій з приводу того, як нам потрібно працювати з цією державною компанією, як нам потрібно розвивати видобуток газу, яка в компанії стратегія, і які результати за минулий рік, і які плани на цей рік.

Тому в мене пропозиція така. Скільки вам потрібно часу, щоб зробити презентацію?

_____. Я хотел бы рассчитывать минут на 30.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, давайте 10 хвилин, давайте, щоб у 10 хвилин вкластися. І тоді у нас сесія, питання-відповідь, там ще хвилин, скільки, 20-30, ми повинні вкластися.

Тому прошу 10 хвилин згідно регламенту.

ФАВОРОВ А.М. *(Виступ російською мовою)*

Большое спасибо. Прошу прощения, что я недостаточно комфортен с моими знаниями украинского языка, поэтому буду вести презентацию сегодня на русском. С точки зрения ограничения по времени, поэтому я

сконцентрируюсь на некоторых ключевых слайдах, которые, я знаю, беспокоят общественность, ну и комитет в целом.

Первый слайд - четвертый. Это программа-2020. Что же случилось? По программе-2020 слева представлены столбики, которые должны были быть добыча. По этой программе подразумевающие в этом году. 2020 - правый столбики показывают графики - то, что, мы видим, будет в этом году, исходя из той информации, которая у нас есть.

Как вы видите, у нас достаточно большие отклонения и от программы-2020. Объясняется тремя факторами.

Первое. Программа-2020 собой подразумевала увеличение энергоэффективности и за счет этого снижение потребления газа. Должны констатировать, это не произошло в полном объеме и 1.8 миллиардов кубов потребления газа в 20-ом году будет больше, чем было запланировано.

Второе. В этом году компания "Укргаздобыча" добудет на 5.5 миллиардов меньше, чем подразумевалось в программе-2020. Я отдельно остановлюсь на факторах.

Третье. Если наше отклонение порядка 27 процентов от того, что подразумевалось, то у частной компании отклонение порядка 20 процентов. Поэтому, да, у нас есть дополнительные проблемы, но мы идем, к сожалению, в общем тренде.

На 5 слайде вкратце представлены наши ожидания по добыче и факты. Мы фокусируемся на товарном газе. Нас интересует товарный газ как максимизация добычи товарного газа, это тот газ, который мы продаем нашим потребителям. И по уровню добычи товарного газа за последние 5-7 лет мы остаемся плюс/минус на одном и том же уровне, и пока не было возможности сделать прорыв.

На 7 слайде представлены причины, почему мы видим, компании "УГВ" не удалось выполнить Программу 2020, написанную для 15-го.

Так, первое. На 8 слайде представлено уровень истощения наших месторождений. Я понимаю, что многие здесь присутствующие

непрофессиональны в газодобыче, а не профессионалы, которые понимают детально технологию добычи, я прошу извинение и прощение, если я буду чуть-чуть упрощать тезисы. Итак, первое: что представляет из себя добыча? Это попытаться найти мячик с газом на глубине от 4 до 6 километров. Два фактора, которые больше всего влияют на добычу: первое – объем этого надувного шарика, второе – давление в нем. Чем больше давление – тем больше газа, чем больше размер – тем больше газа.

Наша кормилица и одно из лучших месторождений, наверное, за историю человечества Шебелинка на сегодняшний момент истощена на 85 процентов. Эксплуатацию Шебелинского месторождения начали в 1950 году, и за эти 70 лет, мы должны признать и констатировать факт, что верхние горизонты Шебелинского месторождения исчерпаны и подходят к концу.

Похожая ситуация, как вы видите, здесь представлена по остальным нашим месторождениям. Размер кружочка – это размер запасов, которые потенциально можно извлечь из каждого месторождения. И, как вы видите, наши крупнейшие месторождения все находятся за 75 процентов или больше.

На слайде 9 показана еще дополнительная проблема, о которой я говорил. Это снижение давления. Как вы видите на примере той же самой Шебелинки, если первоначальное давление пласта было 235 атмосфер, то сейчас это 23 атмосферы. Падение давления более чем в 10 раз. Чем меньше давление, тем сложнее и дороже поднимать этот газ наверх.

Более того, для общего понимания. Давление в системе "Трансгаза" порядка 27 атмосфер. Поэтому мы видим, что нам необходимо докачивать компрессорными станциями наружными, наземными... инвестировать в наземную инфраструктуру, чтобы могли войти нашим газом в систему и ее распределить и продать.

На 10 слайде я тоже хочу акцентировать внимание. Потому что это важное вводное. Последние 70 лет добыча газа в Украине фокусировалась на так называемой Днепровско-Донецкой впадине – это геологическое образование, в котором находятся все крупнейшие месторождения газа. На

этом слайде, на этой кривой... это несколько непростая, но я верю, что попытаюсь, хочу... важно это объяснить. Мы на график наложили все месторождения, которые были найдены в этой впадине за последние 70 лет. Если по нижней шкале у нас идет вероятность, то по шкале справа идут объемы запасов, которые были найдены.

Итак, если взять статистический анализ и сказать, вот все, что мы нашли, вот, какие это запасы, то мы можем говорить следующее. Что, к сожалению, следующая находка в этой впадине будет с 50-процентной вероятностью порядка 1 миллиарда кубов запасов.

Теперь правило такого, опять же я это называю "правило большого пальца по добыче". В год в среднем от 5 до 7 процентов запасов можно конвертировать в добычу. Поэтому, если нам повезет и мы найдем на тех лицензиях, которые мы приобретаем и на которых мы работаем, если мы найдем запасы в миллиард, то это только в следующем году после нахождения этих запасов даст нам порядка 100 миллионов добычи.

Для того, чтобы кардинально изменить ситуацию, для того, чтобы выйти на энергобезопасность всей страны, нам необходимо найти еще дополнительно 200-300 миллиардов кубов газа. И что показывает эта статистика за 70 лет? Так как 70 лет мы ищем и 70 лет мы находим все уменьшающиеся и уменьшающиеся запасы, говорить о том, что в Днепровско-Донецкой впадине мы найдем запасы на 200-300 миллиардов, я думаю, мы не можем. Поэтому мы должны смотреть в другом направлении и на другие возможности для увеличения этой добычи, о чем я хочу отдельно остановить внимание на слайде 18. Итак, если мы принимаем тезис о том, что геологические возможности Днепровско-Донецкой впадины подходят к концу, нам нужно... а задача стоит продолжать увеличивать добычу, нам нужно изменить подход к стратегии.

Первая задача. Мы должны очень внимательно, чутко и осторожно эксплуатировать те месторождения, которые на сегодняшний момент находятся у нас в портфеле. Что это значит? Это значит, что управлять, как и

давлением, так и скоростью и качеством эксплуатации этих месторождений, чтобы максимизировать полезную жизнь этой добычи. Падение резкое давления повлечет за собой возможное падение скважин, возможную потерю месторождений. Это первая составляющая.

Вторая. На слайде 22 я вкратце представляю те месторождения, которые мы планируем разрабатывать после участия в конкурсах по СРП. Эти месторождения позволят нам, мы ожидаем до 40 миллиардов запасов, на них..... представлены на 22 и 23 слайде, 40 миллиардов запаса. Если мы успешны, это даст нам порядка 4 миллиардов годовой добычи. Два из этих месторождения, которые мы выиграли и планируем в ближайшее время оформить с Кабинетом Министров, мы планируем разрабатывать совместно с лидирующей канадской компаний Vermilion, одна из трех крупнейших компаний по добычи нефти и газа в Канаде. Мы очень рассчитываем на их знания и их опыт, чтобы помочь нам максимизировать приток газа с этих месторождений. Но опять тут важно сказать следующее, что эта стратегия, которая... стратегия увеличения добычи на существующей впадине, о которой я говорил, тоже ограничены не только самими геологическими ограничениями, но и, как представлено на 12 слайде, том факте, что у государственной компании, добывающей 3/4 газа в Украине за последние 20 лет, получила 1/4 новых лицензий. Это тот лицензионный голод, который объясняет, по нашим подсчетам, 3,6 миллиардов не добытого газа из 5,5 миллиардов, которые предусматривалось Программой 2020.

На 14 слайде представлен экономический эффект от такого лицензионного голода. Это 3,6 миллиардов газа, как я говорил, мы не добыли. Это примерно 12 миллиардов, 11,5 миллиардов налогов, которые мы недоплатили. И это 37 миллиардов гривен, которые мы потратили на импорт газа, чтобы заместить ту добычу, которую ми не получили с этих лицензий. И это серьезные вопросы и здесь мы очень благодарны за вашу инициативу, за инициативу Кабмина по упрощению процесса получения лицензий и вывода из необходимого листа согласующих местные рады, которые часто

не давали возможности компаниям, таким как "УГВ", развиваться и работать на своих лицензиях.

Теперь я хочу вкратце остановиться на 24 слайде и проговорить стратегию "Тризуб". Что подразумевается под стратегией "Тризуб". Если мы принимаем мой тезис о том, что Днепровско-Донецкая впадина позволит нам удерживать добычу на нынешнем уровне, но не позволит нам кардинально ее нарастить, тогда мы должны смотреть в другие направления.

Первое направление. В декабре прошлого года мы забурили скважину "888" на Шебелинском месторождении. Это не эксплуатационная, это разведывательная скважина, которая, мы надеемся, подтвердит нашу геологическую гипотезу о том, что на глубине 6 километров по Шебелинке есть дополнительные запасы, которые мы раньше не эксплуатировали. Фокус эксплуатации Шебелинского месторождения был на глубине 4 километра. И это месторождение должно было бы исчерпано уже быть лет 20 назад. Это один из факторов, который подтверждает нашу гипотезу, что идет подпитка снизу так называемая. И мы надеемся добраться до этого горизонта, разведать эти запасы и если, говоря открыто, если нам повезет, то мы рассчитываем до 100 миллиардов кубов дополнительных запасов только на одном из геологической структуры глубокой Шебелинки. Результаты этого бурения мы ожидаем к концу I квартала. Скажу сразу, что это одна из самых сложных, если не самая сложная технологическая скважина в Украине. Есть проблемы, ну, не проблемы, есть, как бы это правильно выразится, есть сложности с давлением, есть сложности с необходимостью проходить через исчерпанный горизонт, есть сложности с цементом. Это непростая скважина. Как сказал наш подрядчик "Schlumberger", по украинским меркам – это 15 из 10 по сложности, по мировым – это 7 из 10. Мы надеемся, что у нас получится.

Второй пункт данной стратегии "Тризуб" – это сланцевый газ. Много об этом газе говорилось, много обсуждалось как источнике. Украина очень богата этими запасами, и нам необходимо научиться качественно их

разрабатывать. В этом году мы заложим до конца мая, я ожидаю, что мы начнем бурить 3 направленные скважины, которые позволят нам реализовать эти запасы и, дай-то Бог, поставить порядка 70 миллиардов кубов, от 50 до 70 миллиардов кубов запасов себе на баланс, и дальше разрабатывать это месторождение, которое может дать второе дыхание для нашей компании.

Последняя часть нашей стратегии подразумевает под собой активную разработку Черноморского шельфа. Черноморский шельф, доказана геологическая перспективность его как на работах в Болгарии, так на работах в Румынии. Мы видим, что это высокопотенциальная территория. И наш исполнительный директор "УГВ", кто сегодня со мной, Стив Болдуин, который более 35 лет проработал в различных технологических функциях, в том числе 10 лет из них – в Мексиканском заливе. По его оценкам, по оценкам специалистов, перспективы Черноморского шельфа в разы – в разы больше, чем даже Мексиканского залива.

Поэтому с точки зрения времени я приостановлюсь и дам возможность уважаемым членам комитета задать мне вопросы. Спасибо за внимание.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу, Михайло Якович Волинець.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. От дивіться, є великі запаси газу метану у вугільних пластах і навколишніх породах, піщаниках, є порожнечі там, це мільярдні-мільярдні запаси. Чи не вивчали це питання, щоби взяти цей газ метан? Чи це не вигідно економічно зараз?

ФАВОРОВ А.М. Отвечу на ваш вопрос. Я активно прорабатывал эту тему, в моей прошлой ипостаси как коммерческий директор ДТЭК мы смотрели на все возможности добычи метана из угольных пластов, скажу следующее. По нынешней оценке, это экономически, к сожалению, нецелесообразно: технология слишком дорогая и отдача в газовом,

метановом еквіваленте злишком маленькая, чтобы обосновать эту инвестицию.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. З економічної точки зору, а якщо виходити з того, що забезпечення техніки безпеки, збереження життя шахтарів? Шахту Засядька давайте згадаємо в жовтні 2007 року. Тому що не бурили скважини, не розряджали пласт, на випередження не бурили. А в комплексі воно б могло дати все-таки відповідний ефект, якщо кооперуватися разом з вугільниками.

ФАВОРОВ А.М. Мы готовы к этому диалогу, мы готовы смотреть, мы с удовольствием подключим наших бурильщиков на рассмотрение этих возможностей, но, по нашему убеждению, надо экономить поставить во главе угла и плясать от этой печки. Ну давайте посмотрим, мы открыты к диалогу, мы открыты к обсуждению. Спасибо за вопрос.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

СЕМІНСЬКИЙ О.В. Семінський, гірничий інженер з видобування надглибоких покладів, івано-франківську освіту я маю. Я, по-перше, хочу подякувати за нашу зустріч робочу, яка була 3 тижні тому. На ній ми детально обговорили, що вам заважає. Я хочу зазначити, і ми це почули на робочій зустрічі, що у вас недостатньо розроблені родовища, вивчені родовища, тобто не проаналізована модель цих родовищ. Я розумію прекрасно, що найкращий спосіб геологорозвідки – це бурити. Ми всі розуміємо, що це дуже дорого. Але таких свердловин, як "три вісімки", має буритися кілька. Як приклад можу навести такий приклад: у 2005 році, ви знаєте прекрасно, на Семиренківському родовищі трудовий колектив на чолі зі мною пробурих свердловину на 6 кілометрів 128 метрів старим станком румунським, правда, ми збільшили його вантажопідйомність до 360 тонн, ми

отримали газ. Я вам скажу більш, що номер 17 була запроектовано на 8,5 кілометрів, але там за деяких причин так недобурили. ДТЕК навіть цієї глибини не дійшов.

Я до чого це все веду? Що треба вам зосередитися на вивченні своїх родовищ, залучити також спеціалістів, які у вас є, і зосередитись на тому, щоб геологічна будова була чіткіша, вам це дасть відповіді, чи бурити, чи не бурити.

Наступне. На жаль, ви з цим беретесь, але величезні факти корупції, коли ми говорили про крадіжки газового конденсату, ми доводили, що це 50 відсотків. Ви спокійно погодилися на 30 відсотків – це знаєте, це... Це при тому, що ви рекордні суми платите охоронним компаніям, там по 100 мільйонів гривень і так далі, які мають це все охороняти.

Тобто я не хочу вас критикувати, але ви просто ви розумієте, що на цьому треба зосередитись, для того, щоб компанія була реально ефективною, нарощувала обсяги видобутку. При цьому факти корупції треба викорінювати, скорочувати персонал, щоб він був ефективний максимально. Це неприємні речі, але непрофільні активи треба відрізати. Я розумію, що це важко робити, але про це треба думати щодня.

Дякую за увагу.

ФАВОРОВ А.М. *(Виступ російською мовою)*

Спасибо большое за комментарий.

Я разделяю как первый, так и второй вопрос. Хочу отметить следующее. На сегодняшний момент более 30 процентов наших месторождений будут оцифрованы. Мы действительно много вложили в сейсмоку и в интерпретацию наших месторождений и качество наших решений с точки зрения техно-геологического риска становится лучше с каждым годом. Мы бы не смогли забурить Святогорское месторождение, если бы мы к концу прошлого года не получили сейсмическую информацию. И я полностью согласен, что особенно в атмосфере падающих цен на газ,

которые, наверное, на дне за последние 20 лет, мы не можем себе позволить сухие скважины. Мы должны повышать коэффициент успеха и это тот фокус, на котором мы работаем, и сейсмические работы – одна из ключевых составляющих.

Второе. Что касается коррупции вокруг конденсата. Сложная проблема. Мы, наши как и охранники, так и наши подрядные организации... Было множество случаев, когда мы находили и останавливали нелегальные фуры с нашим конденсатом. Нас потом, людей, которые это останавливали, их арестовывали, а водителей отпускали со штрафом 200-300 гривен. Это сложная ситуация, но у нас есть полная программа по мониторингу шлейфов, по мониторингу по КПП, где эти случаи часто происходят. Я готов это обсудить отдельно, чтобы не занимать времени всех.

Спасибо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Остап Ігорович, прошу, наступний.

ШИПАЙЛО О.І. Добрий день.

В мене таке питання. Ви сказали, що ви велику ставку робите на розробку площ, які ви будете... ну, подались у межах УРП. Я як член міжвідомчої комісії УРП хотів задати питання: а яка структура співпраці вашої з компанією Vermilion, яку ви згадували? Це спільна компанія, чи це якась інша модель? Тому що ми не до кінця це розуміємо. І хто буде вкладати інвестиції і як буде ділитися між вами прибуток? Чи не буде так, що держава вклате кошти, як в "Укргазвидобування", а канадці отримають прибуток?

ФАВОРОВ А.М. Совершенно верно. Наше сотрудничество будет подразумевать полностью 50 на 50 участие. Мы разделяем все инвестиции 50 на 50, мы привлекаем в это совместное предприятие специалистов как наших УГВ, так и канадской компании, у нас предусмотрено изменение....

генерального директора этой совместной деятельности и технического директора, они меняются местами, дабы обеспечить защиту интересов государственной компании, ну, и нашего партнера. Поэтому это полноценное партнерство, полноценное разделение инвестиций и полноценное разделение рисков.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Олексій Юрійович. Потім Іоффе.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую, шановні друзі! Я дуже радий, що члени уряду, пан міністр шановний Оржель з нами, бо це дійсно питання, частину питань можна задавати керівництву компанії. Треба ще розуміти, якої компанії – НАК "Нафтогаз" чи "Укргазвидобування". Але, безумовно, головні питання до уряду, бо саме уряд від власника – народу України здійснює управління. Навіть не зважаючи на те, що є якась наглядова рада, статус якої незрозумілий, так само, як і відповідальність.

Я з повагою відношуся до пана Фаворова, і звертаю увагу своїх колег, що він працює ще менше року. І, дійсно, це такі інерційні процеси відбуваються у видобутку, що на нього вішати весь провал, а він провал є, програми 20 на 20, ну, мабуть, недоречно.

І в мене головне питання і до уряду, і до керівництва компанії: чому... чи було зроблено... вірніше, чому не було зроблено аудит, коли змінювалося керівництво компанії "Укргазвидобування"?

Я беруся стверджувати, що за рахунок підвищення цін (до речі, не розумію вашу прив'язку до світових цін) ціну для "Укргазвидобування" вже з 16-го року встановлює уряд. Вона стабільна, достатня, вона забезпечувала вам 93 мільярди надходжень у вигляді інвестицій і амортизацій.

93 мільярди грошей, по суті справи, споживачі заплатили вам. І я з вашої презентації, ну, аж ніяк не розумію, куди вони ділися ці мільярди. Я готовий по кожному рядку вам показувати, де у вас не б'ють не цифри. Навіть коли ви пишете про 12 мільярдів на модернізацію та розвиток

компетенції, то буріння 23 мільярди ви показуєте, тоді де видобуток газу? Бо якщо таке колосальне буріння... Я просто вам наведу приклад, де я говорив з попереднім керівництвом компанії, які нам на капітальні вкладення давали по 150 мільйонів доларів на рік, і вони збільшували, а не зменшували видобуток свого часу.

І тому, пане міністр, я просто хочу зрозуміти. Я дуже вам вдячний, до речі, за вашу позицію, особливо останнім часом, і стосовно перехресного субсидіювання на це окремо на ринку, і стосовно відповіді на мій лист стосовно НАК Нафтогазу. Ви, по суті, визнаєте в цьому листі і факти підтверджуєте, що провалена ця програма, порушена і Постанова базова 351 "Про основні засади здійснення державної власності". Буде аудит зроблений того, куди ділися ці гроші і що відбулося в компанії до приходу вашого уряду чи ні? Оце головне питання до вас як до політичного керівника, до члена уряду, якщо дозволите.

А до вас, пане Фаворов, мені здається, що ви так само особисто, якщо все ж таки ви не зробити цього аудиту, питання того, куди подівалися ці величезні гроші, вони будуть висіти домокловим мечем. І вони, на жаль, не дадуть новій програмі "Тризуб", над нею буде висіти попередня програма 20 на 20, і важко буде переконати споживачів, що їм треба в чергове буде сплатити, оплатити це із своїх кишень.

Дякую.

ФАВОРОВ А.М. Спасибо за комментарий. Если можно, я хотел бы обратить внимание на слайд 17. Вы совершенно правильно заметили, здесь представлено бурение. Отвечу на вопрос: вы бурите, бурите, деньги тратите, а добыча не увеличивается. Тут важно помнить тот тезис, который я начал. Следующее, у нас естественное падение добычи просто из-за истощения скважин, истощения месторождений порядка 1,5 миллиарда кубов в год. Поэтому мы вынуждены тратить деньги на бурение, чтобы только оставаться на месте, и здесь это представлено. Более того, мы вынуждены сделать

інвестиції з 16-го по 18-й рік включительно, які представлені на цьому слайді, в наземну інфраструктуру, наприклад, наші компресорні станції морально і фізично застаріли, з 72-го року Червонодонська компресорна станція працює, потребує... капітальний ремонт уже їй не допоможе, і це потрібно повністю змінити. Під ризиком, якщо ми не змінимо 1,7 мільярдів видобутку, які ми можемо втратити, просто тому що нам нечем нагнати тиск.

Я не буду занадто далі продовжувати цю тему, але хочу ще відзначити одну річ, що в 2016 році дохід компанії "Укргазвидобування" без кредитів чистий – порядку 50 мільярдів; податки і дивіденди, які ми заплатили, - 39 мільярдів гривень. В 2017 - 76, ми заплатили – 57; в 2018 – 83 мільярда компанія заплатила в бюджет; в 2019 - ця сума 62 мільярда гривень.

Зовсім правильно, і ми активно зараз працюємо з Кабінетом Міністрів по приводу того, щоб виробити політику власника. Нам потрібно від власника, від Верховної Ради, від Кабінету Міністрів рішення, що ми робимо. Ми інвестуємо в збільшення видобутку, і тоді я пропоную інвестувати в "Тризуб". Либо ж ми використовуємо, ми... компанія не інвестує і виплачує дивіденди. Це рішення власника. Ми відкриті до діалогу, нам просто потрібно яке-то з цих рішень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі. Дякую.

Прошу Юлій Якович, запитання, далі.

ІОФФЕ. Ю.Я. В своїй доповіді ви одним реченням буквально торкнулися видобутку газу з пористих порід, ну, які ми називаємо - сланцевий газ. Але ми знаємо, що згідно геологорозвідувальних робіт, які проведені були вже багато років тому, у нас основні запаси газу – це такі. Я зрозумів, що у вас і збільшувати, ну, так кардинально, видобуток газу можна

тільки за допомогою нових технологій, які освоєні, скажемо, в Сполучених Штатах Америки. Вони добувають, бо в них теж головні запаси – це сланцевий газ. Але я зрозумів, що у вас нема жодної, ні у вас, ні в уряді, у вас нема програми конкретно по добутку цього газу. Але це єдине, якщо ми бажаємо кардинально збільшувати, можна це зробити тільки за рахунок цих запасів у пористих породах. Іншого нема. Остальное – такое. Може, буде там на 6 кілометрах, як ви розповідали, може – ні. Можливо, в шельфі Чорного моря. А це розвіданий запас єсть. І у вас нема програми. Тобто можна казати на це, що если не впаде, як впала, добыча газу, то у всякому разі вона не збільшиться. Ви повинні зробити дуже серйозну програму із залученням інвестицій по відпрацюванню родовищ.

Дякую.

ФАВОРОВ А.М. Спасибо большое за комментарий.

Да, из-за ограничений по времени я не настолько глубоко остановился по возможностях добычи сланцевого газа. Добавлю пару комментариев к тому, что вы сказали.

Первое. У нас сейчас одна главная лицензия – это Святогорская, от которой мы ожидаем от 50 до 70 миллиардов запасов и на которых мы хотим испробовать именно те технологии, именно те, о которых вы говорите. Да, и тут надо быть откровенным со всеми, что как с точки зрения геологии, так и с точки зрения технологий, опыт работы в Украине с газом сланцевых пород минимальный. И эти те навыки и знания, которые нам нужно импортировать для того, чтобы создать правильные условия для гидроразрыва, качественного направленного бурения, многоступенчатого гидроразрыва. Потому что это то, что требуется для успешной разработки этих месторождений. Мы начинаем над этим работать в этом году и первое будет сложно, но с каждой следующей скважиной, я уверен, нам будет проще и лучше, и качественней.

Я буду здесь через год, с удовольствием доложу о результатах.

_____. Я хочу коротко додати. Треба працювати по всіх, на трьох напрямках. Це сланцевий газ, глибина понад 6 кілометрів, тому що іншого виходу нема. Ви інтенсифікуйте це хоч до Хабаровська – більше не буде. У вас поклади після 19-го вплоть аж до 24 горизонту, і розробка нових родовищ, це шельф в першу чергу. От по всіх по 3 напрямках, паралельно викорінюючи корупцію і непрофільні активи, скажемо так.

ФАВОРОВ А.М. Спаси́бо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спаси́бі.

Бачу, питання. Андрія Вікторович, прошу.

ЖУПАНИН А.В. Да, доброго дня. Дякую вам за презентацію. У мене таке питання. Ми знаємо, що з 1 січня 18-го року діє стимулююча рента на видобуток газу в розмірі 6, 12 відсотків. У нас навіть на початку нашої каденції була розмова на комітеті, щоби там, були ідеї такі піднімати, наприклад, від 6 відсотків до 12-и, щоб урівняти там як би і глибокі скважини, і не дуже глибокі в єдиному підході.

От ви як один із керівників компанії скажіть: чи ви бачите цю програму стимулюючі ренти ефективною за ці 2 роки діяльності її? Оскільки у нас ще буде як би в процесі, в надії – до 22-го року. Так, це перше.

І друге: чи є вона достатньою, проценти 6-12, для того, щоб зможти запустити все-таки видобуток сланцевого газу. Тому що ми на круглих столах обговорювали ідеї, можливо, там введення якоїсь додаткової стимулюючої ренти. Але враховуючи ціну на газ на світових ринках та враховуючи складнощі з видобутком газу чи є ця стимулююча рента достатньою для цих цілей, і чи, можливо, ви там розглядаєте варіанти клопотати серед депутатів про введення нової додаткової ренти вже для саме складнодоступних порід?

ФАВОРОВ А.М. Спасибо за вопрос.

Первое. Я считаю, что разные ставки, в зависимости от глубины доказали свою эффективность. Мы должны констатировать, что стоимость скважины растет с логарифмической скоростью: на каждый дополнительный метр за 4 километра становится дороже, дороже и дороже, потому что он сложнее. Поэтому когда мы говорим о глубинах за пять с половиной – за шесть километров, стимулирующая рентная ставка... дифференциация ставок очень полезна для экономической оценки добычи.

Второе. Что касается рентной ставки для сланцевого газа. Как вы правильно заметили, что цены на газ обвалились, мы сейчас видим порядка 150 долларов - эквивалент близлежащей перспективы, и большие вопросы по экономической целесообразности, особенно для частных компаний, о внедрении неапробированных новых технологий по добыче газа в Украине. Здесь мы считаем, что миссия государственной компании – это как раз продвигать новые технологии и отрабатывать новые технологии для добычи газа, например, на сланцевых породах.

Однозначно мы поддерживаем любую инициативу, которая может улучшить экономику компаний, инвестирующих в эти новые технологии, инвестирующих в разработку новых технологически более сложных запасов газа, таких, как сланцевый.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

А скажіть, будь ласка, по ходу цього питання: можна порівняти обсяги буріння за 2019 рік і 2018 рік?

ФАВОРОВ А.М. Эта информация у нас есть с собой, коллеги? У нас с собою нету информации, но это примерно оставалось на одном уровне. Я дополнительно вышлю информацию комитету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, по кількості, наприклад...

ФАВОРОВ А.М. Если я не ошибаюсь...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це важлива інформація, тому що сьогодні - буріння, а завтра - видобуток!

_____. Совершенно верно! (*Шум у залі*)

Давайте я не буду сейчас впопыхах искать эти цифры, я к вам вернусь с этими цифрами. Но что я хочу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А може хтось із ваших помічників десь там написати смс, знайти, щоб ви там через 15-20 хвилин змогли дати відповідь на це питання?

ФАВОРОВ А.М. Хорошо, сейчас мы узнаем. Коллеги, узнайте, пожалуйста, эту цифру.

Что я хочу сказать. Вы совершенно правильно заметили, что бурение сегодня – это добыча завтра, но если вернуться к моим слайдам по уровню истощенности наших запасов, я представил 15 крупнейших месторождений, которые дают более 80 процентов добычи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зараз не про те... Секунду!

ФАВОРОВ А.М. Если мы бурим там...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секунду! Ні-ні, я не про те зараз.

Я про те, що якщо стимулююча рента 6,12 відсотків стимулювала, значить, обсяг буріння у 2019 році має суттєво вирости порівняно з 2018 роком. Якщо таке відбувається, значить, ми бачимо, що стимули працюють.

Якщо вводиться стимулююча нижча рента, а обсяги буріння не зростають, а знижуються, ну, от оце... це якісь паралельні процеси. Звичайно, що кожна компанія хоче мати податки нижче, кожний пенсіонер хоче мати пенсію вище, про це запитувати як би немає сенсу. Але ми хочемо як в реальності ці стимули, а це – стимули, економічні стимули – стимулююча рента, як вона в реальності працює. Було б цікаво дізнатися...

ФАВОРОВ А.М. Для полного, комплексного обсуждения этого вопроса необходимо посмотреть, сколько глубоких скважин, сколько... не столько технологически сложных для сравнения, но хочу добавить одну вещь. Помимо экономики, надо смотреть еще на геологию. Если мы видим, что потенциальные дебиты – это там 10, 20, 30 тысяч кубов, то мы не оправдаем никакой экономики, никакой ренты в 10-миллионнодолларовую скважину.

Поэтому вопрос более комплексный. Моя гипотеза, то, что мы видим, что у нас, к сожалению, заканчиваются запасы дешевого газа, то есть, простого газа, до которого просто и дешево добраться. И мы вынуждены не от хорошей жизни уходить на более глубокие горизонты, на более сложные технологические скважины, развивать новые технологические компетенции, чтобы удерживать эту добычу. Вопрос совершенно корректный. Мы подготовим аналитику и представим ее вам. *(Загальна дискусія)*

Я отвечу на этот вопрос.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, у кого є ще питання? Євген Павлович, прошу.

ПИВОВАРОВ Є.П. Дуже дякую вам за звіт ваш. Я маю декілька запитань, якщо можна, так? Приємно було чути, що за останні роки ви збільшили видатки стосовно вашої компанії. Дуже дякую вам за це. Але я маю запитання. А затратна частина як змінилась за останні роки, за 3 роки,

порівняно з попередніми роками?

ФАВОРОВ А.М. Затратная часть - вы имеете в виду операционные затраты или вы имеете в виду инвестиционные затраты?

ПИВОВАРОВ Є.П. Операционные.

ФАВОРОВ А.М. Операционные затраты. У нас есть? Я попрошу Евгения Андреевича Паленку, финансового директора компании УГВ, дать комментарии более детально по этому вопросу.

ПИВОВАРОВ Є.П. Будьте любезны. Можно, чтобы мы не тратили время. 75 миллиардов гривен за 3 года – затратная часть. Что в 10 раз больше, чем за предыдущие 3 года. Это правда или нет, скажите, пожалуйста?

ПАЛЕНКА Є.А. ... такє прохання. У нас є цифри, які "гуляють". Є цифри, по.... Є цифри по нарахуванню. То, якщо ми оперуємо цифрами, давайте, щоб ми визначалися, з чим ми...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте по PNL, форма 2.

ПАЛЕНКА Є.А. По PNL: в 2016 році CAPEX був 4 мільярди, в 17-му – 10,6. Це по KashFlow. По KashFlow: 4 мільярди – 16-й рік, 10,6 – 17-й, 19,9 – 18-й і 21,5 – 19-й. По нарахуванням, тобто те, що списувалося, і капіталізація. З якого року? У мене є цифри з 10-го року, можу озвучувати. По нарахуванням були в гривні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви зараз кажете про які нарахування, про амортизацію чи про операційні витрати?

ПАЛЕНКА Є.А. Про капіталізацію. Якщо ми... Ті цифри, які я назвав, – це цифри, які звуться CAPEX.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, CAPEX. А питання там було про OPEX, про операційні витрати, якщо я не помиляюсь. Про операційні витрати було питання.

_____. Про підрядників та матеріально-технічну базу скажіть, будь ласка. Скажіть просто: за останні 3 роки чи зросли ці затрати або ні? В скільки разів? Мабуть, в 10 разів, так? Я не погоджуюсь, що не... Давайте так, за роки з 16-го по 18-й рік і з 13-го по 15-й, ви можете так сказати?

ПАЛЕНКА Є.А. Дивіться, CAPEX 13-го року був 3 мільярди, CAPEX 14-го року – 2, 636. CAPEX 15-го – 4, 331.

_____. Добре. Це перший.

ПАЛЕНКА Є.А. CAPEX 16-го – 5, 800, CAPEX 17-го – 11, 600.

_____. Далі-далі. І за 19-й рік 20 мільярдів? Тобто, якщо ми складемо цю суму, то за 3 роки це буде 75 мільярдів гривень збільшення витрат на підрядників. Я просто... *(Загальна дискусія)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте почуємо відповідь все-таки. Є питання - є відповідь. Давайте, щоб ми почули, людина відповідь дала, тоді прокоментує. *(Шум у залі)*

_____. Та вони зросли в 10 разів за 3 роки. От я і хочу, в

чому причина, в чому причина?

_____. Увеличиваются инвестиции.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В чому причина? Запитання: в чому причина такого зростання?

_____. Так, от в чому саме? Тільки не взагалі, а ось вже конкретно.

ПАЛІСНКА Є.А. ...Я думаю з 90-х років не було капіталовкладень в підприємство. І те, що прийшов Олег Васильович зі своєю командою, вони почали вкладати і оновлювати основні заходи..... Ми маємо компресорні станції, які вже 3 рази себе відпрацювали. І був початок капіталовкладень, починаючи з буріння, капітальні ремонти, була започаткована програма гідророзриву пластів, яка не існувала взагалі. І тільки завдяки програмі гідророзриву пластів ми змогли не втратити видобуток і так далі.

ФАВОРОВ А.М. Давайте я еще добавлю, если...

Во-первых, 2018-2019-й год: мы бурили 55 скважин, 59 – в прошлом. Примерно 210-215 километров в каждом из этих лет. В этом году мы планируем, мы сейчас пересматриваем программу, исходя из существующей геологической информации и новой стратегии, чтобы сфокусироваться на тех местах, которые имеют самый большой потенциал для увеличения не только добычи, но и главное в нашем случае – запасов. Это первое.

Второе. В те годы, которые вы говорите, было, действительно, приобретено новое оборудование. Мы купили купили 20 новых станков Zhenhua і Bentec, которые позволяют нам говорить о том, что теперь мы можем бурить на те глубины, о которых я говорил, в глубокой Шебелинке, глубокую скважину во Львовской области, которая тоже 5.8 километров. Это

те технологии и те инвестиции, которые мы не могли делать раньше, потому что наш бурильный флот, наши станки были 60-70-х годов "Уралмаша". И на таких станках дойти до этих глубин технически невозможно, во всяком случае, качественно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ще раз, які обсяги буріння там....

ФАВОРОВ А.М. 55-59 скважин. 55 скважин до 17.59, 19-й, и 200 с плюсом километров.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще раз: скільки у 18-му, скільки у 19-му?

ФАВОРОВ А.М. 55-59 скважин. В первом – 55, во втором – 59.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І в кілометрах?

ФАВОРОВ А.М. Это порядка 200-210 километров.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це в якому році?

ФАВОРОВ А.М. Оба года они примерно одинаковые, что в 18-м, что в 19-м.

_____. Стосовно буріння. Дуже дякую вам, але я так і не зрозумів, чому збільшились в рази видатки?

_____. *(Не чути)*

_____. Добре. Дуже дякую вам. Були, але... трішечки інше. Запитання друге. Стосовно філії "Укрбургаз", що на сьогоднішній день

ви не використовуєте їхні послуги, так, і більше залучаєте іноземні вже компанії. Це так і є чи ні?

ФАВОРОВ А.М. В прошлом году инвестиционный комитет и правление компании УГВ приняло решение отказаться от всех внешних подрядчиков. Мы получили в конце прошлого года оборудование, о котором я уже говорил, современные бурильные станки, мы их смонтировали. И как только вышли они в работу, мы начали отказываться от внешних подрядчиков. Внешних подрядчиков мы использовали исключительно на технологически сложных скважинах, на которых у нас опять же не было оборудования. Теперь оно у нас есть.

_____. Спасибо вам.

І запитання ще маю. Скажите, на сегодняшний день в структуре компании фонд заработной платы годовой в управленческом менеджменте, это 20 замов и 200 отделов, секторов и так далее. Можете эту цифру сказать?

ФАВОРОВ А.М. В УГВ?

_____. В УГВ.

ФАВОРОВ А.М. Значит, давайте два комментария.

Первый. Сейчас компания проходит трансформацию, поэтому я здесь представляю именно НАК "Нафтогаз" как глава интегрированного... дивизиона "Интегрированный газ", поэтому затраты на персонал в УГВ они отражают затраты всей группы компаний. В общем наши затраты на корпоративный центр и персонал... сейчас скажу...

_____. Миллиард 200 миллионов в УГВ в год.

ФАВОРОВ А.М. Я думаю, что эта цифра отражает...

_____. 20 отделов... 20 замов и 200 отделов, которые дублируют функции на сегодняшний день "Шебелинкагаздобыча и "Полтавагаздобыча", в принципе, это тоже есть вопрос, так как, ну, мне кажется, что по структуре затрат это не есть оптимально.

ФАВОРОВ А.М. Я соглашусь с вами. Наверное, именно поэтому у нас сейчас большая программа происходит трансформации. Мы пересматриваем все наши затратные части. У нас есть целая команда и руководители отдельно по этому направлению. И я думаю, что вы услышите в этом году о результатах этой программы.

_____. Спасибо вам, будем ждать результаты. Но на сегодняшний день можете ли вы сказать, что вы поставили рекорд в этой программе, не вы, а "Укргазвидобування", рекорд по освоению 2020? И эта цифра на сегодняшний день составляет где-то 7 миллиардов гривен, при этом вы программу сорвали, вы не выполнили. Извиняюсь, 7 миллиардов долларов было за Программу 2020 инвестировано в бурение скважин, это 40 где-то миллиардов гривен, и в закупку материалов. Это цифра, вот вложения в развитие Программы 2020, составила от 5 до 7 миллиардов долларов за 5 лет. Это так?

_____. За 5 лет...

_____. Сколько в эту программу было инвестировано суммарно средств?

ФАВОРОВ А.М. Суммарно средств? 450 миллионов долларов – 16-й, 844 – 18-й, 984 – 19-й.

_____. Всего можете сказать, как вложения в программу?

ГОЛОВУЮЧИЙ. В мене ще прохання. Можете ці цифри залишити в письмовому вигляді, щоб вони... на слух дещо важко можуть сприйматися цифри, щоби в нас...

ФАВОРОВ А.М. Согласен. Я предлагаю, чтобы мы запишем это и предоставим вам детальную разбивку.

ПИВОВАРОВ Є.П. У нас есть эти все данные. Вы не сделаете нам здесь новость. И вопрос заключительный.

Скажите, у вас работает в отделе закупок Феликс Черни, в "Укргаздобыча"?

ФАВОРОВ А.М. Больше нет.

ПИВОВАРОВ Є.П. Если больше нет, то скажите, пожалуйста, как вы можете дать комментарий ваш, что на закупку за 18-й год была сумма порядка 3 миллиардов евро, а за 14-й год эта сумма была в 300 миллионов долларов? То есть вы в 10 раз начали тратить больше денег, при том, что программа не выполнялась и не выполнена, в закупку материальных средств, обновление базы в 10 раз, ну, тогда, где ж тут логика, что сделали много буровых установок, пользовались иностранными подрядчиками, что было на 40 процентов дороже; бурение... сделали очень много скважин в Полтавской, Харьковской области, там есть свои проблемы с экологией и они не решаются, и при этом увеличение на закупки материальных ценностей в 10 раз – это до 3 миллиардов евро в год, и при этом программа не выполнена? Можете ли вы дать комментарий?

ФАВОРОВ А.М. Я объяснял причины, почему...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я так бачу, що Євген Павлович добре підготувався до вашого приходу...

_____. Андрій Михайлович, я ссылки дам вам, это все открытые данные, это лишь десятая часть вопроса, а у меня есть там... *(Шум у залі)*

Я не буду спорить, но ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте коротеньку відповідь - і наступні питання...
Прошу відповідь.

Це було заключне питання. Да, прошу, відповідь є чи ще одне питання?
Давайте питання, і тоді вже зразу відповідь на всі.

_____. Скажіть коректні цифри.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Євгене Павловичу, у мене прохання, щоб ми всі могли задати запитання. Добре? *(Шум у залі)*

ФАВОРОВ А.М. Только последний комментарий, я хочу ответить. Однозначно нужно согласиться... о фактах и о цифрах. Не должно быть несколькоисточников такой информации. У нас есть официальная аудированная отчетность независимыми аудиторами, мы с удовольствием ее представим и готовы обсуждать в удобный момент.

Второе: куда пошли эти деньги. Я возвращаюсь к тому, что натуральное падение на компанию УГВ- 1,5 миллиарда кубов. Поэтому эти деньги ушли в два направления: а) избежать падения в 1,5 миллиарда, если мы не инвестируем - мы падаем; второе – это обновление основных фондов, которые требуют обновления, как я приводил пример Червонодонецкой

компрессорной станции, как я приводил пример "Уралмаша" 60-х годов, на которых наша компания была вынуждена работать.

Было все идеально в закупках? Нет. Были проблемы? Да. Мы с ними что-то делаем и решаем? Тоже да,

_____. Я заканчиваю, и вопрос маленький. Вы сказали, спасибо вам за то, что обновление основных фондов. Скажите, входит ли строительство дорог в эту же программу обновления основных фондов? И правда ли, что 4 миллиарда гривен было потрачено на строительство дорог в полях за последние там 3 года программы-2020? 4 миллиарда гривен на строительство дорог в полях.

ФАВОРОВ А.М. Значит, давайте... дороги и площадки для бурения.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене прохання: питання – відповідь, щоб ми чули, і тоді... Да, прошу, відповідь.

_____. Ответ понятный, но пусть ответит это, потому что, естественно, тут вопросов много.

ФАВОРОВ А.М. Коллеги, я хотел бы ответить на вопрос. Для того, чтобы станок мог выехать для точки для бурения, необходима дорога и подготовлена площадка. Для этого закупаются цементные блоки для площадки, чтобы можно было разместить этот станок, который – те, кто не видел этого – это примерно 6-7-этажный дом. И этот станок нужно туда доставить. Это дороги. Более того, мы всегда прикладываем все усилия для того, чтобы дороги, которые мы строим для нашего оборудования, также были хорошего качества для использования местными жителями и общинами. И это мы постоянно в диалоге, и я готов там показать и те инвестиции за инфраструктуру, то есть дороги, которые мы сделали в

Полтаве, в Харькове и во Львове. И это неотъемлемая часть инвестиций проекта.

_____. Нет, я все понял...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Вікторович, я прошу...

_____. Я останнє...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, останнє вже було 3 питання назад. Ні, дивіться...

_____. Андрій Михайлович, я останнє стосовно..... ліцензій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, дивіться, давайте, було заключне питання, так?

_____. Добре, все-все, дякую. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте поважати один одного, тому що просто фізично кожен з нас не зможе задати по десять запитань. І Олексій Юрійович хоче своє наступне питання задати також, і скаже, чому от несправедливість. Хтось одне запитання задає, а хтось – десять запитань.

Прошу, пан Мороз.

МОРОЗ В.В. Я хотів би, пользуясь нагодою, от є у нас представник тут європейський, який сьогодні займається Чорноморським шельфом, в том числе Чорноморским шельфом... Я перейду на російську.

Скажите, пожалуйста, вот я задавал тогда вопросы, задаю сейчас. У вас есть дочернее предприятие - ваша дочка "Черноморнафтогаз".

_____. Совершенно верно.

МОРОЗ В.В. Я хотел бы вообще-то услышать, чем она занимается, я тогда задавал вопрос, кроме политической составляющей, то, что она представляет в судах в Гааге, что она еще делает. Тогда я не получил нормального ответа. И хотел бы все-таки зачитать свой вопрос. Я подготовил такое вот вообще-то обращение к аудиторской фирме.

У зв'язку з ситуацією, яка склалась навколо найбільшого в світі краново-монтажного судна "Титан-2", який належить ДАТ "Чорноморнафтогаз", дочірнє підприємство НАК "Нафтогаз України", на яке виділялися величезні грошові кошти з метою надання юридичних послуг по захисту вищевказаного судна в територіальних водах Мексики, а саме судна DEL CARMEN. Грошові кошти в подальшому вираховувалися на компанію адвокатське об'єднання "Гесторс". При цьому договори були вкладені від імені АТ ДАТ "Чорноморнафтогаз" без проведення тендерної процедури, а зарахунки по даним угодам проводив НАК "Нафтогаз України".

Мені так стало відомо, що на теперішній час судно де-юре знаходиться у власності нашої держави, а от де-факто згідно норм морського права та мексиканського права держава Україна вже втратила права на цей корабель.

В цьому році держава знову виділила АТ "Чорноморнафтогаз" на юридичні послуги більше 6 мільйонів гривень.

Виникає питання: на які потреби та з якою метою компанія витрачає величезні державні кошти? Тут є і політична складова. Чому? Тому що тут багато людей переселенців, я сам з Донбасу, які питають, в яких, ну, немає житла, і вони кажуть, а коли... І це з'явилося питання отак от, воно виросло на рівному місці. Вони кажуть: та дивіться, виділяють. А вони просто їдуть, там у Генічеську, по-моєму, трошки дають газу для хоча там на лінії розмежування наші міста, вони вже декілька років, шість років уже без газу, без нічого, але такі кошти держава не витрачає так, як витрачає на "Чорноморнафтогаз".

Можна пояснити, от 6 мільйонів гривень юридичній компанії, для чого їм ці кошти потрібні? Якщо ви можете відповісти – відповідіть. Це ж ті видатки, що ми сьогодні казали. Про все, що казав сьогодні Євген, але він, ну, більш такі цифри вразливі.

Ну, і в мене ще буде одне запитання, що він вам відповість.

ФАВОРОВ А.М. *(Виступ російською мовою)*

Спасибо большое за вопрос. Первое: что касается "Черноморнефтегаза". В результате российской агрессии мы потеряли все ключевые черноморнефтегазовые активы, "Черноморнефтегаз", полтора миллиарда кубов добычи сейчас воруются Российской Федерацией и направляются в Крым из территориальных вод Украины. Это полное... нарушение всех международных прав, и "Черноморнефтегаз" отстаивает свои права в судах Гааги, что необходимо сопровождение. Это первое.

Второе: чем занимается компания помимо этого. Сейчас как раз закладывается и проходит тендер по бурению скважины в том самом районе, где попросили, именно там вот, говорили в Херсонской области на перешейке, именно с целью того, чтобы, возможно, если успешная скважина, дать газовое обеспечение в этот регион и увеличить поставки.

Третье: что касается "Титан-2". Совершенно верно вы говорите, сложная юридическая ситуация. Этот корабль на мели в Мексиканском заливе, компания рассматривает несколько вариантов. Первое –судебный путь, которым мы идем с мексиканским правительством, чтобы отстоять это судно; второе – потенциальная его продажа заинтересованным компаниям. Этот процесс сейчас прорабатывается, слишком рано мне это комментировать.

Третье: что касается шестимиллионного выбора юристов. Я, извините, не в курсе этой темы. Опять же, мы себе запишем этот вопрос, и я вернусь к вам... да.

_____. Я попрошу записать, да, потому что я все-таки, ну, я просто рекомендую, отношусь так вот... посмотрите, куда вообще витрачаются деньги "Черноморнафтогаза". Потому что тут яка складова, всі щось дуже так замовчують її.

І потім я тут іще декілька надам.... що це всі видатки, які сьогодні складаються у величезні наші цифри. Чи відома вам ситуація по тендерній закупівлі щодо охороних послуг "Укргазвидобування" (код я надам), "Укртранснафта" (і код тожє є такий, я надам, щоб не читати цифри). Так, з відкритих джерел ProZorro мені достеменно відомо, що на протязі двох останніх років, 19-го... зазначені підприємства поза конкурсною процедурою уклали низку господарських договорів з одним тим самим суб'єктом – УТН "Безпека". Адреса місцезнаходження: вулиця Липинська, місто Львів. Статутний фонд – одна тисяча гривень, на загальну суму – понад 156,4 мільйона гривень, 156 мільйонів гривень.

ФАВОРОВ А.М. Это стопроцентная дочка НАК "Нафтогаза", в которой работают ветераны АТО.

_____. Понятно.

ФАВОРОВ А.М. Мы приняли решение, приняла решение компания инвестировать в собственную охрану собственных активов, потому что мы категорически недовольны качеством услуг, получаемых по охране наших активов. Как раз ваш коллега подымал эту тему с точки зрения воровства конденсата. Поэтому решение компании инвестировать в собственные... в собственную компанию и отдать ей бизнес по охране наших объектов.

_____. *(Не чути)*

_____. Андрей Михайлович, давайте я продолжу. Я просто,

знаєте, я сам вот 6 лет на войне пробыл, и что там АТО, или не АТО, то это не ко мне. Я просто хочу знать: для всех закон един в нашей стране или нет? ProZorro работает у нас или нет? Это допороговые или какие это услуги? Характерна ознака всіх закупівель: наявність виключно одного учасника ТОВ "Безпека". Один учасник. Значна ціна договору від 2 до 56 мільйонів. Відсутність необхідного тендеру на документацію, обов'язкова передплата послуг в розмірі 50 відсотків. Укладення договору фактично в день розміщення тендерної документації, пропозиції тощо.

Наприклад, на сайті Prozorro опубліковано звіт щодо проведення "Укргазвидобування" собі філій управління з переробки газу, газового конденсату, закупівлі послуг з охорони об'єктів. І тут ми пишемо: на 2020 рік на загальну суму 56 мільйонів 780 тисяч. Всі закупівлі були проведені за переговорною процедурою.

_____. С собственной "дочкой", правильно?

_____. За переговорною процедурою. Якщо б я був мером міста і у мене було моє комунальне підприємство, воно в розрізі всіх документів повинно було проводити, хоч воно "дочка", хоч комунальне підприємство створене громадою, воно повинно діяти в законах України і Конституції України. Без фактичного конкурсу, без конкуренції та з одним і тим самим учасником.

Я ще можу тут приводити приклади, ну оце все ті видатки, про які ми кажемо. Особо мене, я ж кажу, оце "Черноморнефтегаз", куди діваються кошти. Нічого не робимо. Я розумію, політична складова, представляємо d Гаазі, відстоюємо 6 мільйонів 240 тисяч доларів. Кому? "Білим воротнічкам", які будуть сидіти отам, а мої там люди, які сьогодні переселенці не мають житла, вони задають такі запитання. Так что это вообще, для мене це переселенці, не переселенці, а чоловік, який працював на лінії розмежування, це дуже серйозне питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте дамо дати відповідь на питання, і тоді наступне буде питання. Прошу. Є ще щось додати?

ФАВОРОВ А.М. Я считаю, что я попытался ответить на вопрос, почему закупки идут от нашего дочернего предприятия. Я понимаю, волнительный вопрос, мы готовы ответить на любые запросы, которые... Направляйте депутатский запрос как по "Черноморнефтегазу", мы ответим по 6 миллионам затрат, так и по переговорной процедуре с собственной дочерней компанией по оказанию услуг охраны.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Дякую.

Прошу пан Сергій Нагорняк.

НАГОРНЯК С.В. Я пропоную з поваги до міністра відпустити все-таки УГВ і вже заслухати міністра. Їх відпустимо, вони все одно... вони одне з найуспішніших підприємств в Україні. Я думаю, що є і до них запитань багато, але вже, в принципі, я думаю, що сьогодні їх багато задали. Давайте відпускати, міністр вже півгодини як чекає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі.

Ну, ми вже як увійшли в питання, як по землі, то вже мусимо з нього вийти. Тому давайте вже... Бачу, ще були питання.

Пан Андрій Кіт, здається питання, так?

КІТ А.Б. У мене абсолютно конкретне питання, яке стосується абсолютно конкретного підприємства, бо ми всі дуже багато слухаємо гарних графіків і цифр, але на моєму окрузі знаходиться одне з підприємств вашого "Укрбургазу", а саме, Стрийське відділення, я є депутатом, був двічі вибраний звідки, і я знаю, як виглядає ситуація з середини, воно не так гарно,

як виглядає отут на графіках тих презентацій. Головна проблема, з моєї точки зору, яка існує, це низький рівень заробітних плат робітничих саме професій. У вас відтік робітників складає близько 30-40 відсотків від загального складу. Якщо далі таку політику продовжувати, я думаю, у вас не буде з ким працювати взагалі. І це є факт, який відбувається з року в рік, і ситуація погіршується, а не покращується, критична ситуація.

І друге. Воно наболіле, тому що насправді, дійсно, ви купили китайську нову бурову установку, яка зараз встановлена на 79 по-моєму. Ви досить швидко її встановили насправді, тобто за півроку всі пусконаладжувальні роботи були зроблені, але наступних півроку пішло на погодження інвестиційного комітету і тільки в лютому місяці вона запрацювала.

У мене запитання. Як може бути так, що від моменту вкладених грошей до моменту встановлення буринь уходить півроку, а від моменту рішення для того, що ми починаємо бурити, проходить ще півроку? Це, з моєї точки зору, є організаційна складова і доцільність вкладення коштів держави.

ФАВОРОВ А.М. Спасибо за вопрос. Корректный комментарий.

Первое. Непосредственно по 59 скважине. Не буду снимать с себя родственность. Первое. Был переход, изменение руководства на тот момент, да, это моя недоработка, что мы быстрее не взяли... не приняли решение.

В чем суть решений, которые мы хотели принять? Мы провели в прошлом году и сейчас заканчиваем тендер, процедуру по так называемому проекту РЕК. РЕК – это production enhancement contract. Это контракты, у нас было четыре участника: один - США, Китай, Румыния и Англия, - по поводу того, чтобы они за собственные средства увеличивали добычу на наших месторождениях, а мы им платили за эту услугу. Это новая попытка, потому что мы знаем, что очень много комментариев к УГВ о том, что, дескать, мы не даем другим участникам рынка работать на такого типа месторождениях.

Это из-за того, что эта лицензия и эта скважина попадала в этот проект, тогда решение на тот момент было: может быть, мы отдадим это частнику, чтобы они эту скважину разбурили на свой счет. Но это не снимает ответственности с нас, мы не идеальны. И я готов признавать ошибки, когда они... критика заслуженная.

Это один из этих примеров, ситуация откорректирована, скважину мы когда... забурили... Да, мы ожидаем в ближайшем будущем ее результат. Более того, этот станок после заборки, мы планируем направить на следующую глубокую скважину, которая будет во Львовском регионе, которая потенциально будет сравнима по результатам "трехвосьмерки" в Харькове. Мне кажется, что этот регион, потенциал львовского, ивано-франковского, Западной Украины недоисследован, и нам необходимо проверять гипотезы о возможных глубоких залежах, за которые у нас не было оборудования браться раньше.

Спасибо за ваш комментарий. Но, забурили, надеемся, больше таких ошибок не будет.

А, да про зарплаты, извините. У нас идет пересмотр Хэя, значит, компания внедрила систему Хэя – это оценка труда. Наш комментарий, что как раз людям, которые ближе всего к скважине, система Хэя недостаточно качественно отражает их экономический вклад. Поэтому мы пересматриваем, сейчас процесс идет в компании, как раз компенсацию людям, которые в хэй-грейдах от 9-го по 15-й, по-моему, этот как раз просторабочие, это как раз машинисты, это как раз люди, которые непосредственно руками обеспечивают добычу газа каждый день. А я думаю, что в течение месяца-двух у нас будет принято решение. Мы вынесли это на правление НАК "Нафтогаза", НАК "Нафтогаз" правление утвердило эти изменения, сейчас мы пытаемся четко очертить, кому, сколько и на какой процент.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Спасибі.

Ще одне питання від мене. Ми на комітеті так завжди приділяємо увагу

такому питанню, яке називається "економічна конкуренція". Згідно чинного законодавства в Україні той, хто вважається монополією, це учасник ринку, який володіє більше 35 відсотків долі на відповідному ринку. У вас видобуток газу складає біля 75 відсотків від всього видобутку в Україні, але, окрім видобутку, є ще імпорту, але по імпорту у вас більше 50 відсотків доля. Скажіть, будь ласка, на вашу думку, чи є ви компанією, яка має, займає монопольне становище в Україні?

ФАВОРОВ А.М. Нет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

ФАВОРОВ А.М. Если можно, я расширю ответ.

ГОЛОВУЮЧИЙ, Да.

ФАВОРОВ А.М. Возможности по импорту не ограничены, и они дают возможность импортировать любому желающему два объема того, что мы добываем, при желании любой конкурент может привести этот газ сюда и конкурировать с нами. И рынок у нас достаточно широкий, достаточно большой, чтобы это делать.

Имеем ли мы, так скажем, большое влияние на рынки закупки услуг? Да, это действительно один из вопросов, и мы пытаемся стимулировать закупки таким образом, чтобы стимулировать конкуренцию. Потому что очень много подрядчиков, и давайте это признавать, зависит от решений, которые принимает УГВ, потому что это 70 процентов добычи, соответственно, 70 процентов инвестиций, которые кладутся на плечи именно среднего и малого бизнеса, который...

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло, зрозуміло. Добре. Спасибі за вашу відповідь.

Моє питання ще було пов'язане з цим. Я чув, що по попередніх конкурсах по угодах на розподіл продукції перемогла інша компанія, там американська компанія перемогла, ви пішли в суд з нею судитися?

ФАВОРОВ А.М. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окрім того, наскільки я знаю, у вас є дуже багато ліцензій, деякі з цих ліцензій є сплячими, ви їх не використовуєте.

ФАВОРОВ А.М. Я не согласен со вторым Есть слайд здесь представленный. У меня не хватило времени сегодня на нем остановиться...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секундочку. Можна по черзі?

Є ліцензії, які ви не використовуєте, причому не використовуєте роками, таке є. В цій ситуації, коли ви так достатньо великі, цифри я назвав, коли у вас є ліцензії, які ви не використовуєте, і ви ще через суд заблокували угоду про розподіл продукції по конкурсу, де перемогла американська компанія. Воно виглядає дивним. Мені здається, що коли видобуток газу базується в таких масштабах на одній компанії, вона не може бути гнучкою і вона не може одноосібно дати зростання видобутку. Тому нам якраз потрібно більше гравців, більше інвесторів, в тому числі іноземних інвесторів.

Це добре, що ви йдете у спільні проекти з канадською компанією Vermilion. Але мені здається, що на цьому ринку має знаходитись місце і комусь іншому. Тому у зв'язку з такими процесами, в тому числі з судовими процесами, було моє питання стосовно ринкової долі і у видобутку, і у імпорті газу.

ФАВОРОВ А.М. Два комментария. Первое. Что касается судебных

разбирательств. Я не считаю, и компания не считает, юридическое наше подразделение не считает, что мы проиграли конкурс на Мы предложили лучшие условия. Мы, государственная компания, предложили лучшие условия. Но комитет, который выбирал победителя, выбрал. Мы предложили лучше программу по бурению, мы предложили более перспективное количество инвестиций. Это первое.

Второе. В тех лицензиях, на которых мы не работаем, они неперспективные и мы от них откажемся. А борьба будет за перспективные лицензии. И я хочу уверить всех здесь присутствующих, что я буду бороться за все перспективные направления. Потому что я считаю, что государственная компания может и должна конкурировать на равных со всеми участниками рынка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коли ви відмовитесь від своїх неперспективних ліцензій?

ФАВОРОВ А.М. Я думаю, в этом году мы сделаем аудит. Мы очень приветствуем...

ГОЛОВУЮЧИЙ. То есть в этом аудит? Скільки ...

ФАВОРОВ А.М. Нет, в этом году аудит – и от них откажемся.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А чому ви не зробили цей аудит в минулому році, щоб вже відмовитися? І хтось, хто бачить їх перспективнішими, аніж ви, щоб він вже міг зайнятися цими ліцензіями? Чого ви сидите роками тоді і кажете про аудит у майбутньому?

ФАВОРОВ А.М. Потому что мы не успеваем делать все одновременно, первое.

Второе. Тяжело обосновать отказ от лицензии, даже если есть какой-то маленький шанс, что они могут быть перспективными. Здесь мы его не видим, поэтому мы от них откажемся, дадим возможность другим работать.

Более того, мы полностью поддерживаем инициативу министерства, Рады, Кабмина по введению налога на "спящие" лицензии, которые не разрабатываются более чем 4 года. Потому что мы считаем, что это позволит запустить рынок, и те лицензии, которые спящие, найдут своих инвесторов для разработки их.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Моя думку, яку я хочу вам донести, така, що стратегія під назвою "і сам не дам, і комусь не дам" не призведе до зростання видобутку газу в Україні. Тому вам треба або використовувати всі ліцензії по максимальній потужності, ті, які у вас є, або відмовлятися від тих ліцензій, які ви вважаєте не перспективними, якомога швидше, щоб цим могли займатися інші інвестори.

ФАВОРОВ А.М. Договорились.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі, дякую.

Дякую вам за участь і за таку гостру дискусію, спасибі за цифри і за презентацію. Якщо можна, ви нам презентацію залиште, і ті цифри, які ви називали, також залиште, щоб ми могли ними далі користуватися, могли їх аналізувати.

У нас є ще один сьогодні гість, який також прийшов зробити коротенький звіт, наскільки я розумію, піврічної роботи, піврічної роботи, да. Олексій Анатолійович Оржель. Тому давайте, можливо, кому вже наступне питання нецікаве, ви тоді залиште зал, щоб у нас була така робоча атмосфера і ми... Ну, є різні люди, в яких різні інтереси.

ОРЖЕЛЬ О.А. Доброго дня, шановні народні депутати! Добре, що я

попав на ваше обговорення питання. Ми так само чули цю презентацію. Чекаємо, до речі, інформацію від компанії, яку нам не надали. Тоді дали неповну інформацію, ми не можемо повністю оцінити. Кличуть мене на наглядову раду, а у мене весь час до наглядової ради концептуальне питання. Ну, от поділитися: навіщо нам потрібен "Нафтогаз" у тому вигляді, в якому він є? Трубу ми відділили. Є оператор підземних газосховищ, який має надавати послугу. У нас Кіровоградоблгаз, є УГВ і це окреме питання розвитку, УГВ чи має воно займати ту позицію, дійсно, досить значну на ринку чи не має, чи є фактором розвитку ринку. Але, ну, тобто саме таке питання, а чи потрібен нам НАК "Нафтогаз" у тому вигляді, в якому є, у мене відповіді немає, відверто. І наглядової ради, от я не розумію, навіщо це все нам потрібно весь час. Ну, це окрема історія.

По-перше, мені дуже приємно тут у вас бути, рідний комітет все ж таки. По-друге, я дуже вдячний вам за співпрацю, дуже вдячний за вашу роботу і зацікавленість в роботі міністерства, ми намагаємося максимально зі всіма співпрацювати, залучати. І дуже багато з того, що буде зараз сказано в результатах звіту, неможливо було б зробити без вас. Дякую за підтримку. Дякую за те іноді плече, яке ви підставляєте. Тому, ще раз, без вас багато чого було б неможливо.

Друге. Хотів би сказати, що знову будемо просити у вас підтримку. Сьогодні на Кабміні схвалили ще один законопроект кабмінівський, який є важливий. І я маю надію, що ви максимально підтримаєте, це ще... Закон "Про ринок електричної енергії" в частині спрощення приєднання. Спрощуємо стандартне, даємо більше інструментів для того, щоб НКРЕКП і Держенергонагляд міг контролювати монополіста; переглядаємо формулу визначення ставки плати за потужність, туди враховуємо понижуючий коефіцієнт - коефіцієнт одночасності. Ніколи трансформаторні потужності повністю не завантажені, а це дає можливість зменшення ціни на приєднання для будь-якої зацікавленої сторони, і дуже багато там інших моментів. Тому тут знову будемо просити підтримати, найближчим часом буде зареєстровано

законопроект. І без вас також неможливо рухати дуже такі правильні речі, по яким нас критикують, бо зробили щось по приєднанню вже позитивне, але не працює.

Тоді, якщо можна, перший слайд чи... Тут зараз не видно графіку, а насправді, якщо говорити і проходити до цифр, тут показано дві криві. Перша крива – це запаси вугілля, починаючи з 29 серпня. В нас було 846... А, ось вони з'явилися. У нас було 846 тисяч тонн по... Жовта крива – це те, що ми мали в минулому році. Насправді уряд входив в дуже критичну ситуацію. У нас кожного... два рази на тиждень навіть, були енергетичні штаби, коли ми працювали на заповнення на складах запасу вугілля, тому що було стовідсотковий ризик того, що ми не пройдемо зиму, що ми можемо отримати віялові відключення від системи.

І, дійсно, дуже багато ми приділяли уваги на те, щоб забезпечити і проходження по "Укрзалізниці", і відвантаження державних шахт були пріоритети. Але, головне, було пройти і увійти впевнено в зиму. І якщо ви подивитесь, на листопад ми уже увійшли в тому рівні, який був попереднього року, а далі лише пішло на збільшення. А це збільшення на сьогодні викликає ще певні моменти. Насправді у нас, напевно, за всю історію сама тепла зима, яку ми маємо, а це означає, що у нас не так спрацьовується вугілля, як воно планувалося. Ми менше спалюємо, деякі дні, дійсно, набагато більше привозимо на склади вугілля, а абсолютним пріоритетом є робота з державними шахтами. Але вимушено імпортуємо ті марки вугілля та з США, яких у нас зараз нема. Але, знову таки, неспрацювання вугілля створює додаткові борги, зменшує обсяги видобутку, зменшує рентабельність, і це є критично.

25 лютого буде Президент на зустрічі з профспілками. Готуємося до цієї зустрічі, рахуємо, пропонуємо різні варіанти. Але досить критична ситуація, зважаючи на те, що в бюджеті закладена компенсація для наших державних шахтарів 163 мільйони, а ми маємо забезпечити 530 мільйонів реалізації товарної продукції. Фактична реалізація товарної продукції

становить 120-170 мільйонів гривень. Тобто у нас зростають борги по зарплатам з об'єктивних причин, тому що нема реалізації товарної продукції.

Я затвердив баланс. Баланс на 1,8 мільйона менше ніж минулого року. І якщо дійсно... Є різні фактори, які можуть впливати, можливо, "зелена", нестабільна "зелена" генерація дасть більше завантаження на вугільну генерацію і тут ми отримаємо зовсім інший ефект, ніж хотіли отримати більше екологічної кіловат-години. Але досить, відверто, досить така критична ситуація через те, що у нас зменшено на 10 відсотків, порядку 10 відсотків попит на ринку електричної енергії. Це те, що ми маємо сьогодні. Наступний слайд, якщо можна.

Тут у нас запаси вугілля. Тут все ж таки працювали з НАК "Нафтогазом", але на момент приходу нового уряду і нової адміністрації, офісу, тоді якраз і Андрій Михайлович був, в нас було певне блокування рішення уряду, Кабінету Міністрів, про надання дозволу на євробонди, випуску євробонду НАК "Нафтогаз". Обігових грошей на закупівлю газу влітку не було і це означало, що ми також були готові тобто на початку, скажемо так, серпень-вересень ми займалися тим, щоб забезпечити відповідні обсяги, бо могли не прийти зиму.

На сьогодні ми виходимо, знову таки тепла зима, ми виходимо на те, що десь порядку 6 мільярдів буде додаткових обсягів, які є фактором і стабілізації ціни, стабілізації ситуації. Але якщо можна перейти до наступного слайду, це був аргумент наш у перемовинах з Російською Федерацією щодо підписання транзитного договору.

Тут я хочу вам сказати велике спасибі. Ми розробили це разом. Дійсно, дуже довго в нас не було прийнято рішення, як робити розділення. Скажу відверто: стратегія перемовин російської сторони була на те, що ми не встигнемо робити анбандлінг, і ми би підписували однорічний контракт, тому що вони сказали, що ми знову щось не можемо, щось неправильно і давайте підписувати щось тимчасове. І, до речі, в нас не було б аргументів з європейською стороною, нас би так не підтримали. Але все вийшло якраз з

18.09-го, коли ми затвердили на Кабміні підтримка законопроектів, які були дуже потрібні з вашої сторони і дуже оперативно, і з 01.01.2020 року ми підписали останні акти про відокремлення труби згідно третього енергетичного пакету. До цього ми підписали договір на транспортування газу. Можна, в принципі, я чув багато критики з приводу того, що невеликі обсяги, чому не на тисячу років підписати договір.

Але давайте відверто. Ми об'єктивно розуміли ситуацію із санкціями, ви можете передивитися навіть погодинно, як проходили перемовини. Коли вони затягувалися, ми розуміли, коли треба було все ж таки чекати на санкції на Північний потік-2, ми говорили про те, що ми хочемо довший контракт з більшими обсягами, проте навіть європейці казали, ми не знаємо, яка буде структура нашого ринку через п'ять років. Ми не можемо вам підтвердити обсяги, тому та позиція, яка є, вона є прийнятною, але... І вона нам дала ще один великий результат. По-перше, це повна інтеграція в європейську систему. Тепер наші газосховища можуть використовуватися європейськими трейдерами. Тобто всім відомо, що в нас повна синхронізація, всім відомо, що ми – цивілізована, повноцінна частина європейської газотранспортної системи, і це великий плюс.

Якщо можна, далі, що нам... Якщо можна, далі. Додатковий плюс того, що нам вийшло забезпечити, це не тільки 3 мільярди, хоча хочу підтвердити, що ніхто на початку перемовин з російською стороною про 3 мільярди не говорив. Російська сторона казала, що "ми підпишемо з вами на рік на обсяги порядку 20-30 мільярдів. І більше нам нічого від вас не потрібно, бо у вас не буде ні анбандлінгу, ні... через те, що ви не зможете нормально ввійти в перемовини, у вас не буде підтримки європейської сторони".

Вийшло підписати от про ті обсяги, про які ми говоримо, що вони невеликі. Але навіть ті обсяги, 60 мільярдів кубів, які ми заклали на 20-й рік, а це показники січня, ми заклали принцип "качай або плати – транспортуй або плати". Оце реальні обсяги, які є, а це реальні гроші зверху, які оплачено "Газпромом" відповідно до договору. Тобто ми навіть отримаємо гроші, коли

не прокачані обсяги.

Що ще дуже важливо? Насправді ми розраховуємо, що "Північний потік-2" все ж таки в наступному році не буде повністю готовий, і він може бути і недобудований в наступному році. А обсяги понад ті зафіксовані обов'язкові мінімальні у нас йдуть по лишаючим коефіцієнтам, тобто коли "Газпром" буде прокачувати більше, ніж гарантовані обсяги, які є в договорі, він буде сплачувати ще більше тариф, ніж зараз він сплачує за користування газотранспортною системою України.

Тобто в даному випадку ми розраховуємо, як я казав, стовідсотково гарантовано 7,2 мільярди плюс 2,9 мільярдів. Це стовідсотково, що є, але можна отримати ще і більше, і досить серйозно більше від цих грошей і на державну компанію, і в державний бюджет.

Якщо можна, далі. Що нам ще дає. І тут я хочу, і ваша заслуга, і не тільки заслуга уряду, і ви можете також це говорити нашим виборцям про те, що ми можемо за рахунок стабілізації ситуації, за рахунок того, що дуже великі обсяги газу закачано у підземні газосховища, за рахунок того, що багато учасників на ринку готувалися, що у нас не буде транзиту і вони на цьому зароблять, і деякі тут сьогодні, до речі, були, то ми змогли зменшити ціну на газ для споживачів. Зменшена ціна і в грудні, зменшена на 25 відсотків ціна і в січні. Але ми очікуємо, що ціна в лютому буде ще меншою, в березні – ще меншою, тобто це будуть рекордні ціни на газ, які можна буде відобразити у платіжках для споживачів. Я знаю, що цей тренд може бути недовгим, тут треба говорити, що іноді буде і збільшення з відкриттям ринку. Але це те, що ми можемо вже сьогодні віддати. І це відверто досягнення наше з вами, що нам є, що казати виборцям. І казати, що навіть ті, які напряду споживають газ, вони вже сьогодні отримують це зменшення.

Говоримо, до речі, з "Нафтогазом", тому що уряд встановив лише верхню планку, але може ціна бути меншою. Але "Нафтогаз" також іноді не чує, дуже часто не чує. Тому що оця ціна 4650, вона може менше, на ринку зараз 4300, а очікуємо, що в лютому буде не більше, ніж 3800 гривень за

тисячу кубометрів газу.

Можна наступне?

_____. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Зменшення ціни на газ? За рахунок того, що багато пропозицій, ще і спотові ринки були готові по зжиженому газу, і транзит підписали. Якщо б транзит не підписали, то всі б заробили, а так ніхто не заробив, отримали українські споживачі.

Ринок електричної енергії. Середньозважене зменшення ціни, яке отримали ми, – це 26,2 відсотки за період до січня 20-го року. Тут було багато рішень, з однієї сторони, і фактор невеликі обсяги імпорту грає, тому що він як грає у самі дорогі години попиту. З іншої сторони, і коли ми побачили зменшення ціни, була повністю переглянута логіка ПСО. Були збільшені обсяги на РДН, це також збільшило ліквідність на ринку. Це грудень місяць, якщо ви бачите, от була ситуація.

Разом з тим, потребує подальшого удосконалення ринок електричної енергії. При всьому зниженні 2 чи 3 відсотки, які отримає зараз економіка, на сьогодні є певні зловживання на ринку, вони розкриті, побачені, що можна продавати повітря, продавати по низькій ціні і потім отримувати все одно на ринку, внутрішньодобово на балансуєчому ринку. Навіть зі штрафами все одно ти знаходишся у плюсі, що є неправильно і найближчим часом буде виправлено як зі сторони міністерства, так і зі сторони незалежного регулятора. Можна наступний слайд.

Електричні мережі, про те, що я вам казав. Ми на п'ять пунктів піднялися у рейтингу doing business згідно з визначенням ціни і згідно з визначенням процедури, зменшенням процедури. Можливо, можна казати, що це заслуга ряду, проте я безпосередньо сам приймав участь у напрацюванні 21 статті, тому, вибачте, трошки додав сюди. Бо тут є створене єдине вікно для розгляду скарг і кожен може зайти і скаржитися на

монополіста, там, де він зловживає. І в нас от сьогодні схвалено проект, який ще більш спрощує і зменшує ціну, зважаючи на коефіцієнт одночасності.

Разом з тим, у нас є інформація, що все ж таки монополісти затягують, монополісти вимагають хабарів і це погана ситуація, з якою треба боротися і зокрема ми надаємо через проект законопроекту (законопроект, який ми вам пропонуємо) збільшити інструменти для НКРЕКП та Держенергонагляду впливу на монополістів. Якщо можна, далі.

Представлена нова концепція переходу на зовсім іншу логіку розвитку економіки – український "зелений" енергетичний перехід. Це так логіка, яка зараз є в Європі. Ми не можемо собі дозволити не бути в цьому тренді, тому що Європа найближчим часом у всіх, наприклад, тих, хто не працює з податком на CO₂, вона буде обкладати відповідним ввізним митом на товари і вона буде тим самим обмежувати доступ тих, хто не бере на себе екологічну відповідальність і має відповідну конкурентну перевагу на своїх товарах, вона буде обмежувати доступ на свої ринки, вводити мито. І тому нам, дійсно, треба бути у цьому процесі на одній сторінці з європейцями.

З іншої сторони, це об'єктивна вимога, і ми з вами бачимо найтеплішу зиму. До чого ми готуємося у міністерстві? Це дійсно дуже критичний буде виклик – це засуха, яка може бути цього року. Ми зараз намагаємося оцінити, що ж, які заходи ми можемо зараз здійснити. Відверто, це для нас новий виклик, з яким ми раніше ніколи не працювали. Тому що є певні засушливі регіони, є розуміння меліорації, але те, до чого... що може бути найближчим часом, Україна ніколи ще не мала у своєму досвіді.

Тому перехід, включення в кожен одиницю товару, у кожний відсоток ВВП екологічних екстерналій, це треба рахувати реальну вартість кожної кіловат-години, кожної кілокалорії години. Заклали те, що в нас зростає економіка без збільшення споживання енергетичних товарів. Тобто при стабільному споживанні у нас збільшується економіка, зокрема, ті 40 відсотків, про які говорить уряд, воно без збільшення споживання за рахунок енергоефективності та зміни структури економіки.

14 відсотків на зменшення викидів CO2 згідно зі стратегією до 2050 року. Важливо, що це дуже знаходиться в логіці нашої взаємодії з європейцями, і це нас ставить не у роль доганяючого чи тих, кого Європа навчає, це ставить нас у досить однакову позицію там, де ми говоримо одночасно з Європою про майбутнє і маємо дійсно спільні позиції, що дуже допомагає нам у взаємовідносинах.

Можна наступне. "Зелені" аукціони. Прийнято порядок проведення аукціонів. Модуль розробляється, буде розроблений, до 1 квітня він буде готовий. Говоримо про які об'єкти: сонце – 1 мегават, вітер – 5 мегават, інше – добровільно. На жаль, про квоти не можемо поки говорити, поки не буде рішення по "зеленим" тарифам. Тут найближчим часом, зараз останній процес медіації відбувається. Найближчим часом ми будемо з вами дуже радитися, чи це буде законопроект депутатський, чи це має бути законопроект Кабінету Міністрів, чи, може, там доопрацьовувати законопроекти, які є. Але ми чекаємо, ну, той момент завершення медіації, щоб всі вже зрозуміли, що ми були максимально в состоянні діалогу. Важливо знайти компроміс. Але без цього компромісу і розуміння, коли ми ставимо cut off date pre-PPA, тобто останній день, коли можна використовувати попередніми договорами купівлі-продажу, ми не можемо запропонувати квоти в рамках аукціонів. Це означає, що якщо ми запропонуємо квоти неадекватні, ми не побачимо конкуренції. А для нас надзвичайно важливо показати конкуренцію і показати українському споживачу, скільки насправді в конкурентних умовах коштує нова "зелена, екологічна" кіловат-година.

Можна далі. Це та проблема, про яку я говорив, про дефіцит гарантованого покупця, по нашим оцінкам, це 8 мільярдів. 4 тисячі 349 мегават введено відновлених джерел у 19-му році. Ми оцінюємо, якщо не буде рішення, буде дефолт. Ми дуже відверто кажемо за ринком, ми розмовляємо з ринком відверто. Є модель, є оцінка. Є розуміння, до речі, і зараз тут є депутати, які представляють і вугільну галузь, і вони знають, як

важко працюється у вугільній галузі. Але оці 4,349 мегават нової потужності "видавлюють" нам блоки атомні із балансу, "видавлюють"...

_____. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Так. Ні, я кажу, один атом... не точно, і досить серйозну кількість вугільних блоків. Тобто з квітня місяця, коли сонце стане світити більше, у нас буде менше, ще менша реалізація товарної продукції, ще менша генерація з вугільних. І тут ми вже підійдемо до атомних блоків. А це означає меншу можливість покривати дефіцит гарантованого покупця і відповідно забезпечувати менші ціни для наших споживачів - домогосподарства. І це означає ще більший дефіцит.

Тому надзвичайно важливо і збалансувати як з точки зору балансу різної генерації, так і надзвичайно важливо приходити до компромісу. До компромісу ір збереженням інвестиційного клімату. Але наші "зелені" інвестори мають розуміти, що дефолт – це погано для всіх, абсолютно для всіх. І тому компроміс є єдиним варіантом вирішення цієї проблеми.

Можна наступний. Важливий слайд, який також додає тут і екологічну складову, і чому важливо було об'єднувати міністерства. Це енергоефективність як національна ідея. Ми кожного разу кажемо від уряду, що є два пріоритетних завдання. Перше пріоритетне завдання - це розвиток інфраструктури, будівництво доріг, велике будівництво, а другий пріоритет є енергоефективність.

Енергоефективність - це є не тільки фактор зменшення, це є не тільки фактор збільшення конкурентної спроможності економіки, це є фактор зменшення платіжок, як говорив Президент. Але все ж таки не вироблена кіловат-година, не вироблена гігакалорія, не спалена на тисячу метрів кубічних - це також фактор найкращий результат екологічний: ми не маємо відповідних викидів.

І економіка. Надзвичайно важливо: будь-яка гривня вкладена в

енергоефективність повертається з мультиплікатором більше ніж три назад в економіку, а це розвиток малого та середнього бізнесу. Це те, що ми хочемо підтримувати в Україні, щоб створити нові робочі місця, щоб завтра все більше людей у нас було задіяно в цьому напрямку і щоб ми отримували відповідну енергоефективну економіку і оселі наших українців.

Важливо, що головним напрямком, що ми тут робимо, - це все ж таки на рівні Кабміну перегляд підходу фонду енергоефективності, щоб не тільки був підхід, коли створюється ОСББ, ОСББ йдуть в фонд, а також якісь інструменти централізовані, які дозволяють прискорити максимально масштабувати енергоефективність на домівки, на багатоквартирні дома для того, щоб ми не просто бачили, як ці гроші є в бюджеті, а щоб вони реально і ефективно використовувались.

Можна наступний. Важливо про те, що я казав "зелений перехід", важлива дуже ініціатива - це реформування екоподатку на CO₂ для нас. Є пропозиція, ми оцінювали різні варіанти. Будемо моніторити - і відповідно обкладати податками саме на вході паливо, оцінили різну ємність вуглецю в кожному виді із палива. І якщо підприємство відповідно споживає якийсь вид палива, то відповідно сплачує податок, податок акумулюється. Будемо боротися за те, щоб це в обов'язковому випадку був спеціальний фонд, а не загальний фонд для того, щоб ці, за нашими оцінками, 5 мільярдів гривень могли бути використані суб'єктами господарювання на модернізацію свого обладнання, на зменшення цього податку, на збільшення конкурентоздатності української економіки. Це не те, що ми проїдаємо ці гроші, ці гроші в обов'язковому порядку мають використані тими, хто сплачує цей податок. Можна наступний.

Для нас також надзвичайно важливо, і тут ви більше говорили от тільки що з попереднім спікером про збільшення видобутку. Ви бачите, що ми чітко розуміємо і визначаємо, що незадовільне виконання програми-2020. Ми намагаємося оцінити реальні цифри, нам "Нафтогаз" їх не дає. У нас, до речі, була навіть пропозиція підпорядкувати назад "Нафтогаз", оскільки зараз

труби уже немає, всі дуже проти, бо Кабінет Міністрів – це колегіальний орган, а з міністром напряду мати справу – це також якийсь дискомфорт, а тут з багатьма одночасно маєш, і ще наглядова рада туди-сюди, ніхто не розуміє, що куди, ну, тобто.... так краще. Тому не підтримана була ця пропозиція.

Але що робить міністерство? Міністерство, дійсно, активно працює по 12 угод про розподіл продукції. Ми найближчим часом хочемо показати он-лайн, як відбувається цей процес, тому що нас звинувачують... І тут, до речі, окрема історія, ми намагаємося захищати інтереси держави, тому що це взаємодія інвестор-держава, але інвестори захищають свою позицію, держава захищає свою позицію і у даному випадку говорять, що ми затягуємо. Ми не затягуємо, ми чітко і ясно в офіційному порядку доводимо українську позицію державну, і тепер перейшли... офіційно, тобто листами. Багатьом це не подобається. Разом з тим, ми хочемо, щоб залишалися сліди, як ми поводимо себе з цим питанням.

Ще три угоди були розкриті нещодавно. Знову там є компанії з іноземними інвестиціями. Багато хто каже, що є певний позитив, що прозоро, зрозуміло, жодних хабарів не вимагається в цьому процесі, в ніякому разі ніякої корупції. І в даному випадку будемо найближчим часом, маємо надію, з вдома гравцями підписувати перші угоди про розподіл продукції. Для нас також... ми робимо все можливе, сьогодні були зміни в 615-у щодо спрощення доступу до надрокористування, щоб більше не було аргументів у компаній, що їм облради не погодили, що у них ще щось заважало. Ми йдемо по цьому напрямку, там для того, щоб було набагато простіше, прозоріше отримання на базі аукціонів, прозорих аукціонів. У нас є принципова політика, я хочу, щоб всі почули, бо дуже багато звертається, що не можна якось отримати спецдозвіл. Спецдозволи у нас отримуються на конкурентних умовах, на прозорих аукціонах. Всі, хто хочуть отримати без аукціонів, на жаль, вибачте, це не вкладається в поточну політику. А для того, щоб всі могли мати ефективний доступ і бути максимально впевненими, що все

прозоро і чесно, ми весь час удосконалюємо процедуру доступу до аукціонів.

Окрема позиція – це "Дельфін", у березні маємо надію його вже розбити на три чи чотири лоти, це великий інвестиційний лот. Будемо просити Президента, Прем'єра, щоб вони рекламували. Будемо їздити, залучати інвесторів, провели декілька консультацій. Всі міжнародні консультанти кажуть, що не менше 9 місяців треба відкривати сам лот, щоб люди зверталися. Але тут, знову-таки, максимально прозоро, провели вже і перемовини з "Сокаром", і зі всіма для того, щоб максимальна кількість великих компаній, і менеджерів, і тих, хто зацікавлений, прийняли участь у шельфі "Дельфін".

Якщо можна... Це, знову-таки, про УРП - про угоду про розподіл продукції. Оцінюємо мінімум в 25 мільярдів за 5 років, і це інвестиції, які будуть закладені в рамках... 9, які були раніше УРП, і три, які вже відкриті в поточному році.

Також у нас є завдання залучення інвестора на ділянку Юзівка з мінімальним обсягом інвестицій 5 мільярдів. Проводимо перемовини, дуже уже близькі також до рішення з компанією іноземною, європейською, яка б взяла на себе відповідні зобов'язання по тій компанії, яка раніше там була, вам відома там історія.

Йдемо далі. Інвестиційний атлас надрокористувача - це означає, що ми намагаємось максимально бути відкритими. Ви можете зараз сфотографувати, перейти на сайт, побачити всі ділянки надр, побачити, що серед них є вуглеводні, які дозволяють, дійсно, оцінити привабливість інвестиційну. Раніше цю інформацію було неможливо отримати, неможливо було зайти в ДГС, зараз це все відкривається на електронних майданчиках. Більше того, спрощуємо і оцифровізацію, і оцінку первинної геологічної інформації, вторинної геологічної інформації, все намагаємось робити максимально прозоро й ефективно.

Далі. Єдине вікно надрокористувача. Знову-таки, в рамках збільшення видобутку газу, нафти відкрили офіс, в якому всі можуть прийти

проконсультуватися з ДГС, зробити, задати всі питання, які їх цікавлять, і тим самим, щоб у нас не було знову-таки нарікань від інвесторів, що щось їм незрозуміло або непонятно. Все через ProZorro: 848-а, 615-а, а також 1317-а, наскільки я не помиляюсь, це оцінка і вартості на геологічну інформацію.

Далі, будь ласка. От тут будемо знову просити, без вас не справитися - це сплячі ліцензії. Оцінили додаткові надходження до державного бюджету на рівні двох мільярдів, є чітко визначених 140 сплячих спецдозволів - це ті спецдозволи, які отримані без аукціону, для того щоб колись дочекатися інвестора, колись дочекатися чогось, і, не маючи ні капіталу, ні технологій, маючи лише можливість адміністративного ресурсу, багато хто просто отримав безкоштовні ці ліцензії і не здійснює видобутку. Є відповідний кабмінівський законопроект, є пропозиція, до речі, щоб не тільки нафта і газ, є і по всіх родовищах, тобто цей принцип розширити на всі родовища. Але в даному випадку дуже-дуже важлива річ, і бізнес вже незадоволений, бо, звичайно, всім хочеться сидіти і чекати, але держава потребує якраз те, щоб було ефективно надровидобуток і надрокористування. Тому буду знов-таки просити вас підтримати.

Можна наступний. Наше болюче питання – це вугільна галузь. Тут показано, як у нас зменшується видобуток вугілля державними шахтами, який збиток у нас на кожній тонні видобутку і скільки держава має дотувати на кожну шахту. Це такий тренд, який насправді дуже показовий, і ми маємо його приймати як об'єктивну реальність і вирішувати цю об'єктивну реальність.

Можна наступний слайд. Проводили аналіз по кожній шахті, проводили аналіз по собівартості. Є по кожній шахті окрема відповідний, скажемо так, концентрована інформація, структура зайнятості на підприємствах. Маємо підземний персонал, адміністративний персонал, інший обслуговуючий персонал. Розподіл працівників по групах: є пенсіонери, є люди допенсійного віку. Можу привести реальний приклад, коли на певних шахтах, коли є мінімальний обсяг видобутку, тобто вона

зовсім нерентабельна, на питання: скільки у вас відділі контролю якості вугілля працює людей? Відповідь: 52 людини. 52 людини аналізують, яка якість там якихось десятки тисяч тон, які видобуваються на цьому вугільному підприємстві. Багато хто називає... Тобто реальний об'єктивний фактор, є люди, яким дуже-дуже поважна робота, але вони пенсійного віку, і, можливо, їм треба запропонувати розглянути можливість подивитися все ж таки про пенсію. Друга частина – це штатний розпис, фактично люди присутні в штатному розписі, а їх реально на шахті нема. Це об'єктивна реальність. Держава в даному випадку має покривати ці витрати.

Наступний слайд. Що пропонується в рамках реформування. Ми розробили методики, що містять критерії розподілу шахт на перспективні, неперспективні. І оцінка по кожній шахті, по кожній людині, по кожному... та навіть по кожній лаві уже в нас є оцінка, яка є перспективна, яка не перспективна, і скільки потребує покриття витрат на всю інфраструктуру шахти, чи можливо, чи неможливо скорочення. Проговорили це все з представниками.

Тому план все ж таки переходити до роздержавлення вугледобувних підприємств, пропонувати на приватизацію. Всі шахти, які все ж таки визначені неперспективними, дивитися на можливість їх скорочення. Зниження рівня соціальної напруженості в колективах двома шляхами. Один шлях – це все ж таки переведення тих людей, які можуть, на перспективні шахти. І дуже важливо запропонувати людям альтернативну роботу. Зараз у рамках великого будівництва в Україні, який стартує з 1 березня, є можливість таке запропонувати, можливо знайти роботу, яка не має, тобто не генерує борги по заробітним платам, яка пропонує нове майбутнє, яка є менш небезпечною. І в даному випадку дуже важливо, ми хочемо, щоб у шахтарів з'явилося майбутнє, щоб у їх дітей з'явилося майбутнє. Це є комплексна програма, про це говорили з Президентом. Щоб діти могли чекати свого батька із шахти і не боятися, що може щось статися. Я не хочу там проговорювати ті розговори, які я знаю, в якому стані бувають шахти, і що

кожен раз людина спускається туди і не знає, чи повернеться вона, чи не повернеться вона на поверхню. При цьому це все, на жаль, нам створює отут потік...

Економіка та економічна диверсифікація регіонів закриття шахт. Нові робочі місця і пошук можливості для інвестицій, але все ж таки це таке дуже важке питання. Не кожен інвестор хоче туди іти.

Якщо можна, наступний.

_____. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Від 4-х до 7-ми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ще багато слайдів?

ОРЖЕЛЬ О.А. Ні, це вже стратегічні документи, я дуже швидко. Це наша логіка, як ми хочемо переглянути в рамках "зеленого" переходу всю стратегію, як вона має лягти в зовсім іншу логіку зміни клімату і декарбонізацію економіки. Це таймлайн – вдосконалення корпоративного управління у великих державних підприємствах. У нас окреме питання по "Укргідро", окреме питання по "Укренерго", окреме питання по "Нафтогазу", "Енергоатом" тут у нас також в процесі оновлення і підготовка до корпоратизації "Енергоатому". Ідеї і логіки корпоратизації абсолютно правильні і підтримуються, разом з тим реалізація у нас шкутильгає на дві ноги.

Якщо можна, наступний.

_____. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Ні, корпоратизація... Ви "Нафтогаз" не продаєте, а він корпоратизований. Це, щоб... ефективність управління, як кажуть наші

європейські партнери.

Міжнародні відносини. Це те, що ми закладаємо: постачання скрапленого газу з американцями, накладання санкцій на "Північний потік", енергетична безпека, вільні ринки та інтеграція. Це для нас головний пріоритет - інтеграція з ENTSO-E. Ефективність витрачання коштів наших портфелем, проведено аудит по кожному з проектів, проведено показники. Зараз от іде активна робота з донорами. Захист довкілля та боротьба зі зміною клімату - це перегляд Додатку 30 до асоціації. Реалізація домовленості щодо постачання скрапленого газу, яка також закладена у нас і в рамках взаємодії з американцями, з катарцями зараз іде також розмова. Запуск сховища відпрацьованих ядерних палив з "Холтек". і переговори з інвесторами з виробництва малих ядерних реакторів - це японці, і залучення інвестицій в зону відчуження - також японці.

Якщо можна, це останній слайд. Все. Я вам дуже дякую за увагу. Готовий відповісти на питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Юлію Яковичу, починайте.

ЮФФЕ Ю.Я. Дякую.

Ну, це ви правильно все робили, казали, що ми хороші, це нормально, але я хотів би з вами, як кажуть, вугільній промисловості.

Я розумію, що ви не фахівець у вугільній промисловості, що ви не розумієте, що таке шахта і від чого залежить її рентабельність. А там всього дві складові, дві складові – це родовище (ну, на це ми не впливаємо), потужність пласта там, угол падіння, чи є внезапные выбросы, чи нема, горные удары і таке інше, це все гроші. І состояние шахты как инженерной споруди.

_____. І обсяг видобутку.

ІОФФЕ Ю.Я. И состояние шахты как инженерной споруди. А це вже готові горизонти, доставка, в якому стані, бо шахта – це не копер и терикон, а від 60 до 120 кілометрів підземних горних виробів.

От у вас залишилось 33 шахти, ви збираєтесь, щоб осталось 4. І зараз ота політика, яка проводиться, просто іде к тому, бо шахта – це робоче місце, де пересувається все і надо відновлювати. Воно не відновлюється, ну, как говориться, щоб саме померло. Якось воно затухне, затухне і все. Нічого нема програми, як це буде, куди ви там збираєтесь класти дорогу. А куди? От регіони в Луганській області, ті – в Донецькій, на лінії розмежування. "Гірська", двохметровий пласт, ви її зачисляєте в неперспективні. 30 тисяч – місто Гірське, хоч там було десь 15. Я там був директором 8 років, з 81-го по 89-й рік був директором цієї шахти. Я добре її знаю. Там вкласти трохи грошей - і вона буде працювати, ... цим грошам вона буде працювати рентабельно, і інше.

Є єдиний шлях зараз, я вам це казав, от ви тут були колись, зберегти зараз шахти, ви їм ума не дасте. Але ви кажете про штат, об'єднання. Навіщо? Зараз залишилися..... шахти, ну, юридичними являються об'єднання вугільні.

ОРЖЕЛЬ О.А. Ми роз'єднуємо...

ІОФФЕ Ю.Я. Да, раз. Значить, борги там величезні. Хто хоче, значить, ну, ви там оговорились мабуть, обмовились про марки вугілля, якого немає – це марка "А" і марка "Т", ви там щось казали про теж марки "А", а вообщє марка вугілля - вона "А".

Так от, значить, скільки там на складах, що ви купили за кордоном, а що добули, бо у нас немає, дійсно, марки "А" і марки "Т". Єдине, що можна зараз зробити, щоб... бо купляється вугілля і те, що є у нас, завозиться з-за кордону, ми це знаємо. І сидять "смотрящіє", все продовжується, ми ж це знаємо. І як закупляється обладнання... Є єдиний вихід з цього, я вам кажу:

це взяти оці об'єднання, зробити з них банкрутів, шахти передати, об'єднати з генераціями, які вони забезпечують, зробити вертикальні інтегровані компанії, а то ви "Центренерго" збираєтесь продавати. Можна ж от, будь ласка, Лисичанськ, Первомайськ і Угледорку. Вони забезпечать її, і дати шахти, звільнивши їх з боргів, і розвивати їх.

І останнє. Я думаю, я збираюсь оце мене запросили на той з'їзд, я скажу про це. І останнє. Дійсно, єдине, в чому вас підтримую, що по "зеленій", по відновлювальним видам енергетики потрібен компроміс. Це правда. От ми тут готові вас підтримати, там потрібний компроміс, немає виходу. Але по шахтах - те, що ви робите, - це злочин, на мій взгляд, тому що шахти самі по собі, і от ви..... голодають, ви везете зарплату, а завтра, що ви будете робити?

ОРЖЕЛЬ О.А. Юлій Якович, можна надати відповідь? Дивіться, 3 мільйони - це план обсягу на державних шахтах 4,3 нова генерація з КІУМ, там умовно 20 – 20...

ІОФФЕ Ю.Я. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Юлій Якович, нам не потрібно в даному випадку ці обсяги генерації. Це нові реалії, вони не потрібні, у нас інші баланс і структура генерації вже. Можна говорити: розвивати, вкладати, все інше. У нас є оцінка зараз, от об'єктивна оцінка: компанії готові вкладати в генерацію з газом, бо ціна на газ планується на рівні 80 доларів. Ви ж знаєте калорійність газу, ви дуже знаєте калорійність вугілля.

Окреме питання по зольності, окреме питання – чому у нас така зольність у наших шахтах, і чому, що там на ЦОФах відбувається. *(Шум у залі)*

Почекайте, почекайте, будь ласочка. Да, але ж давайте відверто: 80 доларів на газ – яка має бути ціна на тонну вугілля? Хто у нас з тих чотирьох, які я назвав, залишаються рентабельними з такою ціною на газ цього літа? Це

об'єктивна реальність, я ж не.... я кажу про об'єктивну реальність.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Ми окремо можемо провести...

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Міністерству як регулювати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. А хто завозить? Російське вугілля хто завозить?
"Центренерго" чи хто?

_____. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Почекайте, "Центренерго" – це Фонд держмайна.

_____. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Дивіться, в мене... Я не можу ні наглядову змінити, ні керівника змінити...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є якась репліка, коментар?

(Загальна дискусія)

ОРЖЕЛЬ О.А. Дивіться, у даному випадку є проблема, ми її чітко розуміємо. Разом з тим, у міністерства є обмежені повноваження. Центренерго вплив через... тобто Фонд держмайна. А чи можемо ми

обмежити постачання вугілля? Ні, це суб'єкти господарювання...

_____. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Я створюю чистий рахунок так, щоб воно...

_____. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Дивіться, "Південнодонбаська № 1". ми займалися тим, щоб зняти арешт з рахунків. Там же ж є "Ощадбанк". Рахунки були вуглепочатача в "Ощадбанку". Вони забрали в сторону "Південнодонбаської" 17 мільйонів. Є ще у нас окремі виконавці. У нас же ж виконавці отримують за те, що вони...

_____. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Ви ж бачили мою позицію.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, те, що ми тут прийняли... Дивіться, якщо ми хочемо зараз щоу тут влаштувати... *(Шум у залі)* Юлій Якович! Юлій Якович! Те, що ми відкрили, це вже ми давно закрили. Того я не знаю, про яке нове закриття ви ведете мову. *(Шум у залі)*

Так от, зрозуміло, то єсть, виявляється, не ми її відкрили... *(Шум у залі)*

О, правильно! Я ж прекрасно знаю, тобто не ми відкривали імпорт, правильно? *(Шум у залі)*

Ми ж тільки по двосторонніх договорах, ви, що не розумієте цього?

Двосторонні договори ми відкрили і закрили. Правильно?

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що ви повторяєте одну фразу? Тобто ми його відкривали, "ринок на добу наперед" був відкритий, правильно? *(Шум у залі)*

Я вам ще раз повторюю...

_____. Ви протягнули поправку номер 8!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я вам повторюю ще раз... вІ можете не кричати? *(Шум у залі)*

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Я включу мікрофон, щоб я не кричав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, ми прийняли поправку, яка стосувалась двосторонніх договорів. Правильно?

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Ви протягнули поправку без обговорення в парламенті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Правильно.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Номер 8 про постачання вугілля по прямих договорах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яке вугілля?

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Електроенергії, я помилися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. По двосторонніх договорах. Не кричіть, спокійно, чого ви кричите?

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Я кричу, тому що люди не отримують зарплату, тому що шахтарські міста вимирають! І ви не відповідаєте ні за що!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так я вам відповідаю. По двосторонніх договорах...

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Він навіть не розуміє, що ДБР вже проводить розслідування, що вже Рада безпеки і оборони починає...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви вирішили зірвати засідання?

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Що значить - зірвати засідання?!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не кричіть, заспокойтеся, візьміть себе в руки.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. А я спокійний... Я ще раз говорю, ви не несете відповідальності за те, що зробили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я все прекрасно несу відповідальність.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Але є Кабінет Міністрів, є міністерство профільне...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Заспокойтеся.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Ви тут випадкова людина, ви особисто.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ви тут людина та, яку поставили туди, куди треба. Це добре.

Значить, ми відкрили по двосторонніх договорах, ми і в грудні закрили по двосторонніх договорах. Окрім двохсторонніх договорів, давно був відкритий імпорт "ринок на добу наперед", він був передбачений в законі 2016 року.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Чому ми це не зупинимо зараз?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Він був передбачений у законі 2017 року.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Так, а зараз який рік? 20-й.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не перебивайте, будь ласка!

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Ви ж намагаєтеся взяти слово і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чого ви кричите? Я беру слово, я хочу закінчити. Не кричіть, не перебивайте. Тоді ви скажете. Домовилися?

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Це ви якби ви були некомпетентна людина! Ви...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я компетентна людина, звичайно!

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. І ви створили також...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Значить, у 2017 році був прийнятий Закон "Про електричну енергію", де передбачався імпорт по двосторонніх договорах. Його підтримали учасники ринку, компанія ДТЕК, компанія "Донбасенерго", його підтримали європейські партнери і казали, от саме так запроваджується. У 2017 році цей закон був усіма підтриманий, у тому числі з ринком на добу наперед.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Андрій Михайлович, це легше від людей, що ви намагаєтеся оправдатися вданому випадку? Нікому це не потрібно!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні! Ні! По-перше... Я не знаю, потрібно чи не потрібно...

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Натворили – треба відповідати. Але сьогодні треба виправляти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не кричіть! Ми ж не глухі тут.

По-перше, треба говорити правду: що було відкрито, коли було відкрито, коли було добавлено новий сегмент, що було закрито. Говорити правду – з цього починати. Коли говориш правду, тоді простіше.

Тепер що стосується вугілля. Ну, вугілля ж ми точно не відкривали. І по вугіллю в мене є одне питання. Є в нас в Україні Черкаська ТЕЦ, яка працює на вугіллі марки "Г". І коли їх питають, де ви берете вугілля, вони кажуть, імпортуємо з Росії. Я питаю, чому? Вони кажуть, ну, в нас таке вугілля марки Г може видобувати і продавати "Павлоградвугілля", але вони виставляють ціну вищу, аніж та, по якій ми можемо привезти з іншого місця.

І в мене тут питання до міністра: як нам в цій ситуації діяти?

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Андрій Михайлович, хто відмінив санкції по відношенню до Росії по первинним енергоносіям? Хто відмінив?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто?

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Хто в Україні відмінив санкції, якщо весь світ застосовує санкції до країни-агресора?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так ви мене питаєте?

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Ви починаєте розказувати: економічна доцільність, фінансова доцільність...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте, не перебивайте! Вас же ніхто не перебивав? Не перебивав.

Так от, є приватна компанія одна – "Павлоградвугілля", вона продає дорожче. Є інша приватна компанія – Черкаська ТЕС. Вона хоче купляти, але каже, якщо я імпортую, мені дешевше.

Як в цій ситуації поступати? Тому що є дійсно імпорт, тому що отака от... цінові дисбаланси, вони не можуть домовитися...

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Андрій Михайлович, зрозуміло, що ви ні за що не відповідаєте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тож не перебивайте!

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Я звертаюсь до міністра, звернувся конкретно: є заборгованість по заробітній платі. Яка політика міністерства? Чому не сформований баланси по первинним енергоносіям, зокрема по вугіллю? Конкретно задаю це питання. Вже п'ять місяців міністр, повинен розібратися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В мене складається враження, що ви хочете, щоби це питання не звучало. Чому така от виникає ситуація? Як в цій ситуації діяти? Є два українських підприємства: одне - продає, друге – купляє. Вони не можуть домовитися. Що робити і яка тут має бути участь держави? І в підсумку ми отримуємо тому що він виходить дешевше для того, хто його імпортує.

ОРЖЕЛЬ О.А. Ну, наскільки у нас же в даному випадку регулювання суб'єктів господарювання, вони є вільними у виборі своїх контрагентів. Якщо вони дійсно виходять дешевше, імпорт, то їх тільки можна рішення РНБО приймати санкції по компаніям, які займаються імпортом вугілля. Але кожного разу... Тобто буде 10 компаній, сьогодні 10 займаються, завтра ще нових 10 займаються, післязавтра ще 10 – будемо кожного дня проводити РНБО і приймати рішення про санкції?

Проблема в тому, що, ну, оператор "Павлоградвугілля" може взяти і подивитися на потенційний ринок, збільшити відповідно свою рентабельність і збільшити обсяг реалізації товарної продукції.

Якщо ж говорити про імпорт, ну, в даному випадку міністерство втратило певний вплив на системного оператора. Системний оператор в рамках обмежень системи може зупинити імпорт і зупиняв, до речі, 3 дні тому зупиняв, імпорт був нульовий, імпорт електричної енергії з Російської Федерації. З Білорусі був, напевно, менший ніж соті відсотка імпорт.

Разом з тим, ну, тобто впливу на системного оператора в міністерстві немає. Тобто ми відповідаємо за формування політики і кажемо, як політика має реалізовуватись. Операційним управлінням ми вже не займаємось. Ну, виходить так, що в рамках відокремлення діяльності ми втратили вплив як на газотранспортну систему, так і на високовольтні мережі. Оператор системи передач...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А скільки у нас імпорт складав за січень або за грудень?

ОРЖЕЛЬ О.А. Там було менше половини відсотка.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Ну, про що ви говорите?! Або ви не володієте інформацією, вам дають неправду...

ОРЖЕЛЬ О.А. Ну, яку дають неправду?

ГОЛОВУЮЧИЙ. А за вашою інформацією...

ОРЖЕЛЬ О.А. 2-3 мільйони йшло імпорту, загальний обсяг щоденний - 440 мільйонів в системі. *(Загальна дискусія)*

Сьогодні десь 3,2 мільйони зайшло з Росії при загальному обсязі десь порядку 440 мільйонів в системі. Ну, ось рахуйте відсоток.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте будемо перевіреними цифрами, наскільки я бачу, в грудні: 0,19 - Росія, і 0,3 відсотки- це Білорусь. Сумарно - 0,49 відсотки. Весь імпорт в ЕС України, весь імпорт з цих країн. Того це точно не основна проблема. І воно нічого принципово на ринку не змінить, тому тут можна говорити багато.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я знаю, що не зміниться.

Андрій Жупанин, прошу.

ЖУПАНИН А.В. Так, дякую, колеги. Єдине, просто хочеться передавати слово один одному, тому що ми не ж можемо говорити весь комітет про одну тематику. Просто з поваги один до одного, вже пізня година, я дякую всім, хто залишився вже, половина сьомого, видно, що вже цим депутатам цікава робота міністерства, ми за вас вболіваємо. Особисто я хочу подякувати за анбандлінг. Я недавно читав звіт там оператора ГТС закордонних, які говорять, що Україна провела анбандлінг у рекордні там строки. Чотири роки, - це як би строк, але це рекорд взагалі по Європі, і в тому числі нашими зусиллями, зусиллями міністерства це зроблено.

Я хотів би зауважити два моменти по презентації. Це була комісія УРП, якої я є. Я там дещо песиміст з точки зору підписання договорів, тому що я бачу внутрішні процеси підготовки коментарів, пан міністр про них знає, тому я би був обережний з приводу підписання. І я все-таки сподіваюся, що нам вдасться погодити там умови договорів з інвесторами і дійсно запуснути багато проектів по видобутку газу, і таким чином наростити видобуток наш національного газу.

По сплячим ліцензіям. Це ми будемо надавати свою підтримку, тут як би два коментарі. Перший - це питання до податкового комітету, тому що це їхня зараз компетенція, вони розглядають цей законопроект.

Друге. Тут би треба ще розуміти, на кого ми хочемо спрямувати цей законопроект. Тому що в нашому розумінні, як це ми обговорювали попередньо ще із Романом Опімахом, і з представниками міністерства, про те, що законопроект буде спрямований на особу, грубо кажучи, яка скористалася своїм як би службовим становищем, років десять тому, будучи в міністерстві, наприклад, да, отримала, або там незаконно отримала, або якимось чином отримала ділянку, там ліцензію на видобуток газу, і за ці 10 років там або 5 нічого не почала робити. Тобто це наш фокус-група, тому треба бути обережними, тому що зараз проект, який підготував уряд і зареєстрували у Верховній Раді, він, по суті, дає можливість і як би поширити норми цього закону і на доволі добropорядних учасників ринку, на яких би ми не хотіли, наскільки я розумію, саме їх змушувати щось робити з ліцензіями, так. Це в якості коментаря.

Дивіться, у мене до вас два питання. Перше: сьогодні прозвучав в засобах масової інформації коментар Прем'єр-міністра про те, що скоро буде оголошений конкурс на голову правління "Нафтогазу". Хотіли б почути просто ваш коментар, чи вам відомо про цю інформацію, і якщо так, то що? Нагадую, що контракт закінчується з керівником "Нафтогазу" 10 березня, так.

Другий коментар. Ми бачимо по кадровій політиці міністерства,

бачимо такі 3 напрямки там. Перший – це Success story, це можна назвати, наприклад, "Енергоатом", де став виконуючим обов'язки, говорять, що хороший професіонал. Друге – це Лісове агентство, провели конкурс, призначили керівника. Є історії, які в процесі розв'язання, наприклад, там в "Укренерго" триває конкурс.

Є історії доволі з таким як би відтінком послевкусием поганим. Наприклад, "Укргідроенерго", от історія з головою наглядової ради, по якій зараз ідуть суди. Перший окружний суд ми по міністерству програли, зараз подають апеляцію.

Є також історія, ми буквально дізналися сьогодні про історію з першим замом голови Держгеонадра, коли як би людину, яка начебто виграла на конкурсі, з того, що нам відомо, – її не як би, по суті, їй відмовляють у призначенні, так. І з того, що ми почули, я не знаю, наскільки це об'єктивна інформація, що сама відмова була вибудована на не дуже перевірених, так скажемо, ресурсах або джерелах інформації. Я не знаю, наскільки це коректна інформація.

От просто хочу вас попросити прокоментувати вашу... чи ви відчуваєте якісь проблеми в кадровій політиці, да? Чи якщо так, то як ви хочете їх вирішити і чи ви готові – або ви, або окремо, можливо, профільні ваші зами відзвітувати перед народними депутатами по тому, що зроблено по напрямках по призначенням, і що не зроблено? Тому що тут іще, знаєте, такий коментар: я бачив просто недавно пост Фірсова і там "стакан напівпустий чи напівповний". І він говорив про те, що він показав карту України, і в нього було два кольори там – червоний і зелений. Зелений – це для призначення, уже поміняні або в процесі, а червоний – де не поміняно. І там було дві третіх – це було зелене. І загальна картина хороша. Але насправді, я знаю там по деяких областях, що там просто поставили в.о. і є проблеми з керівниками. Тобто там не зелене, там би жовте, можна було би сказати, знаєте, що воно в процесі. А "зелених" реально кейсів зміни людей на місцях, їх, на жаль, набагато менше.

Дякую.

ОРЖЕЛЬ О.А. Дякую.

По першому питанню у нас сьогодні була розмова з Прем'єр-міністром. В мене було зауваження, що якщо нам треба змінювати керівника, то конкурс ми вже не встигаємо провести, тому що це процедура до 20 березня і що взагалі означає зараз така позиція. Тому що моєї безпосередньо розмови з Наглядовою радою не було, але я знаю їх позицію. Є в мене позиція, яку я сказав на початку.

Я не розумію, навіщо потрібен "Нафтогаз", в тій конфігурації, яка зараз існує. Тобто сама логіка маркетмейкера, розвиток ринку, щось таке вони закладають. Вона мені не зрозуміла, зважаючи на те, що лише один із видів діяльності "Нафтогазу" був прибутковим, а це транспортування газу, яке перекриває всі 30 інших видів діяльності. Зараз у нього відокремлено і що ми побачимо. Але вони отримують гроші все одно через ту формулу, яку ми разом заклали – one bundling, щоб був аргумент з росіянами. Тому у мене був... Я вважаю, що треба дійсно дивитися на конкурс, якщо поточний керівник доведе знову таки на конкурсі, можна на конкурсі довести. Може, кращих не знайдемо. Але те, що ми нічого не робимо – для мене якийсь неправильний сигнал, я вважаю. Це перше питання.

Друге питання. Тут буду говорити відверто. Більше того, ми хочемо залучати народних депутатів, у нас вже є така практика, на співбесіди. Ми хочемо, щоб ви це чули. І це останні зміни якраз зараз в системі НАДС відбуваються, щоби знімалося все, що відбувається. Щоб знімалися люди, які приходять і говорять: "Я тут мимо проходив, зараз прийшов на керівника ЦОВа, я взагалі адвокат, хочу щось зробити, але жодного дня не працював в цій галузі і нічого не знаю. Але мені треба 3-5 місяців для того, щоб вивчити, я вам потім зроблю доклад". А потім дзвонять і кажуть: "Така добра людина, він розбереться, але 3-5 місяців йому потрібно на це часу".

ГОЛОВУЮЧИЙ. А яка там роль депутатів має бути?

ОРЖЕЛЬ О.А. Щоб слухали, задавали питання, щоб також мали своє враження від цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А в термінах результату?

ОРЖЕЛЬ О.А. Дорадчі, просто дали пораду. По питанню по першому замку "Волиньобленерго". У людини є історія. У людини така непроста історія. І по газу там є історія. І по "Волиньобленерго" є історія. І по "Енергоатому" там є історія, і така, ай-яй-яй. Ну, десь щось, відверто кажу, ми кожного разу шукаємо дуже порядних, чесних людей і за порядних, чесних людей ми воюємо до кінця. І до кінця, коли ми бачимо ефективність, ми за них воюємо. Але дуже часто приходить негатив і потім ми його перевіряємо. Ну, нема у нас, дійсно, великої кількості таких порядних професійних людей, яких можна завтра взяти і от вони вже працюють.

От ми стикнулись з тим, що... Це не кадрова політика. Це дефіцит кадрів – от це відверта позиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Женя. Женя, прошу, питання.

ПИВОВАРОВ Є.П. Дуже дякую вам. Я маю три тези.

Перша теза. Дякую вам за вашу, скажемо так, вашу доповідь. Я знаю лише один факт. Що в ніч на 31 грудня весь Кабмін у складі 10 міністрів був на роботі тому, що треба було закінчити цей процес по анбандлінгу. Ось я правду зараз сказав. І тобто це, дійсно, це не просто сухі цифри там, скільки часу. А це ваш подвиг і всієї вашої команди.

І я маю два кейси. І дуже вас прошу, щоб ви сказали щодо цього. Перший кейс – це ріка Дніпро. Дивіться, це сама велика річка в Європі. І насправді, коли ми в ПАРЕ кажемо, що ми проти Росії, і нас вже сприймають

як країну, котра проти Росії. Але толку ми за 5 років, ну, не бачимо, на жаль. Але, якщо ми як країна скажемо, що на сьогоднішній день ми маємо самий великий... саму велику річку Дніпро в Європі, і зпозиціонуємося як країна, котра наведе лад в екології, а ми з вами знаємо там певні, да, проблеми, і це буде приклад гідроенергетики, "зеленої" енергетики, і цей кейс, це може стати візитівкою в Європі і залученням коштів. Тому що тут є певні точки зростання.

Тому я дуже вас прошу, якщо це можливо, залучайте нас і давайте ми... інвесторів, зробимо чудовий, правильний кейс, і він буде називатися: екологія та "зелена" енергетика на базі річки Дніпро. Це окремий такий кейс, і він буде дуже корисним для держави стратегічно. Це перше.

І друге. Я вам дуже дякую, я мав честь бути на зустрічі вашій з інвестором - це фонд німецький - і ви, знаючи вашу завантаженість, виділили час. І після цієї зустрічі вони сказали наступне, ми вже були самі і вони сказали, що вони планують будувати завод у Сумах по вітрообладнанню. І вони кажуть: "А можна при міністерстві розробити кластер чи агенцію, котра би працювала з інвесторами?" Чому? Вони поїхали до Сум, щоб отримати там дозволи, щоб отримати там всі дослідження, вони пройшли, извините, 10 кругов ада, столкнулись з бюрократією, з різними чиновниками і таке інше.

Ви правильно сказали, що в нас виклик дуже великий. Ми не маємо часу, і ми маємо зробити... безліч питань вирішити. Якщо це можна, якщо ви зробити отакий хаб для інвесторів при вашому міністерстві і це буде одні ворота для кожного іноземця, його прощє... ну, давати йому рекламу в світі, і це буде більш ефективно, більш швидко стосовно інвесторів. Я вже закінчую.

Чому я сказав кейс про річку Дніпро. Ось цей фонд, просто ви не маєте цих даних, але цей фонд він отримав компенсацію після закриття АЕС у Німеччині понад мільярд євро. І вони кажуть, що ми готові вкладати кошти, у нас є кошти, дайте нам великі проекти, дайте нам гарантії держави і дайте нам одне вікно, щоб ми працювали з державою Україна. Тобто це дуже важливо і я вас дуже прошу, щоб ці два кейси – це річка Дніпро і

інвестиційний кластер на базі вашого міністерства, щоб вони про це просто подумали. Може це має сенс.

ОРЖЕЛЬ О.А. Я дуже дякую.

Ми будемо тоді запрошувати вас до роботи. Тому що річку Дніпро – це дуже багато. Насправді це і законопроект, з яким ми зараз працюємо про річний водний транспорт; це і питання, яке ми зараз не підтримуємо, це покладання витрат на Укргідро по операції по шлюзам. Це для них не ліцензований вид діяльності, воно не є... і це окреме там питання. Це Е40, маршрут Е40 і це поглиблення Прип'яті. І це так багато питань дуже комплексних. Це і екологічний стан річки Дніпро. Ми готові максимально тут співпрацювати. От зараз буде ОВД по Прип'яті, бо білоруська сторона каже, що вони зацікавлені возити свої калійні добрива, бо їм треба воювати за ринки, і ринки добрив – це велика війна міжнародна. І тут дуже комплексне питання, ми будемо максимально залучати, і дуже би хотіли і підтримку народних депутатів.

По єдиному вікну будемо робити максимально все можливе, тобто максимальну підтримувати, максимально надавати інформацію. Тому хочемо зустрічатися з усіма, наскільки дає ця можливість. Разом з тим в Кабміні є "Інвест Юкрейн", який якраз і є тим хабом і тими людьми, які ходять за інвесторами, тому що не завжди інвестор – це енергетичний інвестор чи екологічний інвестор, це може бути інший інвестор. Але у нас дуже активна робота з "Інвест Юкрейн", ми максимально намагаємось їм допомогти у проходженні саме наших питань. І тоді було б... от єдиний такий інтерфейс. А далі міністерство по кожному своєму питанню підхоплює.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Володимир Мороз, прошу.

МОРОЗ В.В. Добрий вечір. Я хотів би декілька хвилин поговорити все ж таки про шахтарів. Тому що я з того регіону, де йде війна і ті шахти, які

знаходяться на лінії розмежування. Це єдине джерело, де люди можуть заробляти кошти і содержать свої сім'ї. І тому те, що я побачив, те, що я знаю, яке буде скорочення, я просто не розумію, як там будуть.... Мене вже турбують і шахтарі, но мене турбують міста, що будуть робити міста? Що вони будуть там... Що будуть робити люди. Бо це мономіста, в яких окрім шахт нічого немає. Якщо даже вони будуть виїжджати кудись працювати і будуть приїжджати, то бюджет міст не зможуть наповнити ніяк. Це, ми знаємо, що це податок, це і ЄСВ, і подохідний налог.

Тут ще є і політична складова. Сьогодні шахтарі, вони починають виїжджати за кордон. За кордон в принципі – це Російська Федерація. Вони сьогодні збираються і їдуть у Воркуту, вони збираються і їдуть на шахти Донбасу, но за лінію розмежування. І тому я ж кажу, це лінія розмежування. Якщо оттуда виїдуть люди, або ми кинемо ці міста, я не знаю, що це буде, бо це ж лінія розмежування. Ви розумієте, про що я говорю, Олександрє Анатолійовичу.

І тому це, ну, якщо закрити повністю... А повністю практично закривається "Селидіввугілля", там, де ви були, то я взагалі не розумію, чим будуть там займатись люди? Там окрім шахт нічого немає. Ну, в принципі це перше питання.

Друге питання. Воно більш таке екологічне. Тому що теж... є куратором цього направлення, це довкілля. Я уже багато раз звертався, я просто нагодою такою, що я з вами, я хочу сказати, що на лінії розмежування - це місто Мар'їнка, це міста Красногорівка, яких ще в 14-му році були розбиті у нас споруди такі, які каналізаційні всі ці споруди і очищаючі споруди, які очищають міста. І вони розбиті, а це все йде в річку Вовча, після річки Вовча це все йде в Дніпро, і це міста, вони ... очисні споруди, які вообщє не працюють, і ми багато коштів витрачаємо .

Я просто хочу сказати, і я вже всім казав, я не хочу бути пророком, але я говорю, що не витримає більше. От 5 років війни воно витримувало, а сьогодні ми знаємо по цьому коронавірусу і все - просто не витримає, це буде

і у нас Боткіна, і все, що хочете. Я ж кажу, все це йде в Дніпро з річки Курахово, там, де знаходиться Курахівська ТЕЦ, воно переходить в Самару, Самара - в Дніпро. Це два міста, і ніхто на це не звертає уваги.

Я хочу сказати, щоб ви для себе просто помітили, Олександрє Анатолійовичу, це дуже важливо, тому що там живуть люди, і села, які сьогодні, тому що очисні споруди були розбиті в Красногорівці, чим користувалась Мар'їнка, а вона осталася на лінії розмежування у Петровському районі.

І тому таке... я ж кажу, що шахтарські міста вони просто не витримують. Це величезна купа міст, які працюють округ всіх шахт, і ми не знаємо...

Хоча, знаєте, я хочу сказати, що сьогодні є досвід Японії, яка сьогодні каже про те, що вони б хотіли будувати сьогодні і вугільну генерацію, ви ж знаєте, що вони сьогодні переходять до цього. Після Фукусіми вони вже сконцентрувались, вони навчилися, як з вугілля робити нормальний продукт для того, щоб витягнути важкі частини - це і сера, це і летучі. І тому, може, надо з цього подивитися? Ми ж не зможемо переселити всі міста. Ну, представляєте, переселити міста – це залишити територію. І все! І що робити?

Я ж кажу, питання єдине, всі люди не розуміють. А якщо із 35-ти, якщо я не помиляюся, державних шахт залишиться всього чотири, ну, все, можна хрест ставити! Там іде війна. Це не просто, це військові дії.

Дякую. *(Загальна дискусія)* Ну, приватних там, на жаль, немає. Андрій Михайлович, там, за що я говорю, там ні єдиної шахти немає приватної шахти. Там всі шахти, вони... государеві і... *(Загальна дискусія)*... Вони, ви ж знаєте...

Я ж просто що кажу, знаєте, як получилось? Вугілля, воно дороге, тому що не видобувається, тому що нема. От продали, взяли... не до вас питання. Я просто казав. От взяли ЦОФи, продали часному... ну, взяли от єдиному організму відрубали руки і ноги, і все! І вони не можуть його збагачувати,

тому що...

ОРЖЕЛЬ О.А. Відомі люди.

МОРОЗ В.В. Да, відомі люди, не будемо їх... ви все це знаєте. Ну, це питання не до вас. Ну, це ж надо було робити.

От сьогодні, я ж кажу, я сьогодні... побудемо, і ми всі виїжджаємо на неділю туди, і будуть зустрічі із шахтарями. До 25-го ми повинні будемо з ними спілкуватися. Що людям казати? Казати просто, що ми будемо боротися за вас або ж відстоювати вас, це все рівно нічого не казати. Сьогодні надо якийсь конструктив, який ми будемо доносити. *(Шум у залі)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Ну, це такий, я так розумію, крик душі був. Це питання піднімалося. Дійсно, проблема..... тому ми вже чули позицію міністерства.

Я думаю, що далі суть у деталях. Є ж робоча група, і програма, яка розробляється, і концепція. От у рамках цієї концепції... *(Шум у залі)*

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Добре, хто тоді розробляє цю концепцію?

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, почекайте! Ми по черзі задаємо, давайте не будемо...

Дмитро Припутень. *(Шум у залі)* Є якийсь коментар по цьому питанню? Тоді надо...

ОРЖЕЛЬ О.А. В мене коментар наступний. Насправді робоча група, яка зараз працює над концепцією, - це Мінекоенерго, це Мінсоцполітики, це Міністерство розвитку територій і віце-прем'єр, який займається цим, це Мінекономіки, це Прем'єр-міністр і це представники облдержадміністрацій,

губернатори. І це є та робоча група... І чотири губернатори, які зараз працюють з цими регіонами. Оце є робоча група, яка напрацьовує комплексне рішення по містах і по всьому. Так, вже працює робоча група.
(Загальна дискусія)

Дивіться, коли будуть напрацьовані матеріали... Просто це робочий режим, дуже такий концентрований: з цифрами, з людьми, з можливостями. Тобто він не такий зараз політичний, а реально...

МОРОЗ В.В. Олексій Анатолійович, я прошу, для себе помітьте, оце я кажу ще за очисні споруди. Це якраз от Мар'їнський район, місто Красногорівка. І це все, я ж кажу, це все йде у Дніпро.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Дмитро Припутень, прошу.

ПРИПУТЕНЬ Д.С. Пане міністр, дуже вдячний за вашу таку змістовну доповідь. Але, може я помиляюсь чи я не побачив, не почув від вас, як ми будемо розвивати нафтову галузь у країні? Як ми будемо зменшувати імпортозалежність від світлих нафтопродуктів? Якщо можна, дайте, будь ласка, відповідь.

І сьогодні, вибачаюсь, ще ремарка. Сьогодні ми, до речі, дізнались, що у нас найгірше паливо з пострадянських країн і всій Європи. Виходить так, що у нас навіть немає органу, який би контролював якість пального на наших автозаправочних станціях. Дуже добре.

Дякую.

ОРЖЕЛЬ О.А. Частково має контролювати Служба з питань захисту споживачів, частково екологічні норми – Дякуюержекоінспекція Ми зараз дійсно працюємо. Насправді просто ми розділені по нафтовій галузі з Міністерством економіки. І частково, більшою мірою, залежить Міністерства

економіки розвиток.

Разом з тим, що ми робимо на даному етапі. Максимально іде війна з нелегальним, на рівні Кабінету Міністрів, продажем пального. І якщо є інформація, ми реагуємо, правоохоронні органи також закривають ці... йде зараз питання демонтажу, що не так, щоб вони чекали, що колись усе зміниться обратно, а так, щоб дійсно демонтували ці незаконні трейдери, незаконний обіг нафтопродуктів для того, щоб дійсно здійснювався продаж на легалізованих і ліцензованих об'єктах.

З іншої сторони, в рамках нафтопродуктів і реалізації диверсифікації поставок палива – це питання внутрішнього виробництва. Ми привезли Socar, показували Socar наш Одеський НПЗ. Він нецікавий як основні фонди, він цікавив лише як інфраструктура, маємо надію, що вони будуть дійсно розглядати як створення нового. Більше того, зараз інфраструктура, напружується питання в рамках взаємодії з білоруською стороною, щоб ми... вони диверсифікують поставки на Моршинський нафтопровід, вони кажуть, що він працює на український ринок – і це правда. Вони хочуть мати спільне підприємство з українцями. І ми кажемо, що якщо наша інфраструктура Одеса–Броди і далі "Дружба" завантаженими можемо, відповідно завантажувати свої трубопровідні інфраструктуру і відповідно пропонувати свої обсяги споживання, то ми тут зараз знаходимо, є підписаний договір. Мінімальні обсяги прокачки – мільйон 200 тисяч тонн, кажуть про більше ніж 2 мільйони прокачки. А для того, щоб у нас була взаємовигідна робота, вони ставлять питання про мито. Ми кажемо: коли ми все зберемо до купи, щоб це було взаємовигідно, – ви завантажені, ми завантажені, всі розуміємо, як працює ринок і від цього отримує наш кінцевий споживач певні переваги, – тоді ми...

Але от ще отакий напрямок ми зараз відпрацьовуємо. І також ще відпрацьовуємо питання завантаження нашої інфраструктури на експорт в Європу. Це знову-таки легка нафта Azeri для того, щоб... на MOL – це оператор, компанія MOL - оператор автопереробних заводів в Європі – для

того, щоб ми завантажили. Кременчуцький отримує, зокрема 85 відсотків Azeri нафту, але Одеський НПЗ як спроба відновити, побудова нових, і от взаємодія з білоруським Мозирським нафтопереробним заводом.

_____. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Ну, в поточному стані Одеський НПЗ не цікавий нікому. Тому це можливість лише використання інфраструктури.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В продовження цього питання, таке от уточнює. Є зараз ініціатива, подана до Кабміну, стосовно введення мита 7,2 відсотки на імпорт дизелю і на імпорт скрапленого газу. Деякі споживачі, ну, там я бачив металурги проводять прес-конференції, що вони проти. Ну а, звичайно, є зацікавлені, завжди тут будуть говорити, що це імпорт з Росії. Але є українські виробники, які зацікавлені в тому, щоби це мито було введено.

Там, якщо ми говоримо про дизель, це близько не піввідсотка, а 26 відсотків імпорт з Російської Федерації, а скраплений газ – близько 40 відсотків імпорт з Російської Федерації. І, звичайно, що це пропонується під соусом, що український завод може в два рази збільшити виробіток нафтопродуктів.

Яка ваша позиція і чи є в Кабміну вироблений якийсь спільний підхід до таких проблем? Тому що, наприклад, там масово восени пішов імпорт картоплі з Російської Федерації. Я проти цього теж, можу звернення написати. Є якийсь спільний підхід, яким би регламентувалося це, якісь загальні правила, а не те, хто краще собі пролобіював – той і працює? От яка позиція міністерства по цьому питанню?

ОРЖЕЛЬ О.А. В даному випадку позиція міністерства - це максимально завантажити внутрішнього споживача і створювати внутрішній валовий продукт в Україні. *(Шум у залі)*

Ну, тобто ми оцінимо, але попередньо, знову таки, щоб... це ж баланс, щоби не збільшити ціну на дизель в умовах посівної, тобто треба проаналізувати додатково це питання.

Разом з тим, питання мит і взаємодії з обмеженням на ринку - це все ж таки не міністерство... Мінекоенерго, а Милованов. Вся політика

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Ну, будемо додатково обов'язково аналізувати для того, щоб ми не збільшили ціни, з іншої сторони, з країни-агресора, звичайно, треба моніторити це питання. Потребує додаткового опрацювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

_____. Я, якщо можна, про ядерну сферу і ядерну енергетику. У вас була дуже гарна презентація. Но, як на мене, ви недостатньо приділили уваги, недостатньо приділили уваги саме ядерній галузі в цій презентації. Тому що, так як ми багато, от чуємо, імпортуємо з тієї ж Росії, нам потрібно розвивати, перш за все, ядерну енергетику, яка зараз генерує, напевно, більше половини електроенергії, яка виробляється в Україні.

Ситуація в "Енергоатомі" критична. Як на мене, критична у фінансовому плані. Тому що, просто наведу один приклад. Перед новим роком компанія взяла кредит в "Ощадбанку", щоб сплатити по платежам у бюджет. Ну, це, напевно, дивіденди, так.

ОРЖЕЛЬ О.А. Частина чистого прибутку.

_____. Компанія і так працює в межах ПСО, тобто на неї накладена така сильна навантаження. 85 відсотків вона зараз продає по ПСО, ЧЧП

– 90 відсотків, тобто ще й так її наказують, не знаю, за що. Величезна кредиторська заборгованість. Заборгованість енергоринку перед компанією, яку ми там пробуємо вирішувати законопроектом. Я надіюсь, він буде підтриманий. І великий кредитний портфель також в компанії. І загроза з боку "зелених", також треба її згадати. Тому що, якщо засвітить сонце весною, я думаю, будуть обмежувати атомні станції в першу чергу.

Щодо success stories, яку сказав Андрій, я не дуже вважаю це success stories, тому що 3 місяці компанія без керівника, ну, т.в.о, людина в статусі т.в.о, не знаю, чи може працювати, як належить, і місяць часу без жодного віце-президента. А перший віце-президент – це людина, яка відповідає за безпеку. Тому у мене питання: як ви будете назначати "Енергоатому" постійного і віце-президентів?

ОРЖЕЛЬ О.А. Зараз готуються кваліфікаційні вимоги до президента. Найближчим часом буде запущений конкурс. Конкурс запускається в рамках Кабінету Міністрів. І остання позиція погоджується по конкурсним умовам.

У нас є кандидати на віце-президентів. Зараз проходять відповідні перевірки по тому, наскільки вони адекватні і професійні люди для того, щоб бути призначеним на віце-президентів. І це також процес, от якраз який ми маємо, це дефіцит кадрів.

Якщо говорити про "Енергоатом", ми зустрічалися на минулому тижні, дійсно, критична ситуація, тому що у нас є зловживання на ринку електричної енергії і їх треба вирішувати найближчим часом і в рамках співпраці з НКРЕКП, і буде рішення і в міністерства в рамках ПСО спробуємо подивитися, чи можливо обов'язково перевести на РДН (на ринок "на добу наперед") всіх постачальників універсальних послуг, тобто це ті, хто здійснюють продаж населенню для того, щоб збільшити попит РДН, щоб не було таких перекосів.

По частині чистого прибутку (ЧЧП). У мене була чітка позиція, з Маркаровою, ми не погоджувалися десь до ночі. Я казав, що дуже дорогий

кредит, який вимагається від державного... що треба зменшувати цей показник. Ми з нею домовилися, що якщо є необхідність і буде критична ситуація на "Енергоатомі", це чітка домовленість, вони повертають, ну, тобто цей кредит буде закритий перед "Енергоатомом" у критичній ситуації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Це значить, ми будемо в операційному порядку вирішувати з "Ощадбанком", в якому взято кредит.

_____. Ми пробували як депутати з нею говорити, вона нас проігнорувала, нічого не сказала.

І у мене тоді питання щодо конкурсу. От ваша особиста позиція: чи вартує керівника надзвичайно стратегічного підприємства призначати по конкурсу? Чи бачите ви в цьому ризики, які переваги? І де ще в світі призначають керівники атомної генерації по конкурсу?

ОРЖЕЛЬ О.А. У даному випадку є плюси і мінуси двох підходів. Є плюси в поточних умовах, дійсно, не призначати без конкурсу і чітко вже працювати з людиною, яка довела, що вона є ефективною на одній з атомних станцій. З іншої сторони, ми можемо отримати максимальну критику зі всіх сторін, що ми беремо якихось своїх людей. Беремо і зразу встановлюємо. Що є багато інших достойних кандидатур. Але коли ми кажемо про таке підприємство, насправді ми говоримо, можливо, про 3-5 людей в країні, які можуть відповідати тим кваліфікаційним вимогам. Ми насправді обмежені дуже невеликою кількістю велико... якісних професіоналів. І тому, можливо, конкурс не так вже й погано.

ШИПАЙЛО О.І. То єсть, наскільки я почув, конкурсна документація буде чітко обмежувати коло учасників згідно їх професійної діяльності?

ОРЖЕЛЬ О.А. Ну, там будуть вимоги професійні.

ШИПАЙЛО О.І. І тоді, якщо можна, коротке питання по Державному агентству з управління зоною відчуження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Остап Ігорович, я прошу, зараз мушу бігти. У нас не потрібно ніякого засідання, це ми беремо до відома просто звіт. І, ну, можете продовжувати і закінчити. Просто зараз... *(Загальна дискусія)*

Ну, тільки не ви, тільки не ви. Просто у нас затягнулося трошки. І у мене ще є зустріч призначена. Тому спасибі за участь. Я мушу бігти. Але сподіваюсь, що ви будете продовжувати спілкуватись.

ШИПАЙЛО О.І. Ну, по..... теж зупинені всі проекти будівництва сховища осклованих відходів, які у 23-му році почнуть до нас повертатися. Ми як би нічого не робимо. Наскільки я знаю, на Чорнобильській станції зупинені всі проекти. Два конкурси проведено, керівник 130 днів не призначений...

ОРЖЕЛЬ О.А. А які, от, згідно... Тут просто я по кожному з тих, хто був на конкурсі, можу видати нормальну довідку. Якого з тих людей, які були на конкурсі, ви вважаєте гідним на призначення на посаду?

ШИПАЙЛО О.І. Ніякі. На жаль, мене не залучали. Як ви кажете, що депутатів будуть залучати до співбесід. Не аналізував, не готовий вам сказати. Але точно, панове, якщо можна, точно не той, хто зараз т. в.о, бо це керівник відділу міжнародних зв'язків керує всім агентством. Це як би не зовсім...

ОРЖЕЛЬ О.А. Ну, і попередній т.в.о був неідеальний. З іншої сторони,

виходячи з тих пропозицій, які ми мали на конкурсі, там також по кожному із кандидатів є великий негативний профайл.

ШИПАЙЛО О.І. Так призначте когось без конкурсу, ну, якщо не можете вибрати на конкурсі. Візьміть відповідальність, призначте - і хай працює.

ОРЖЕЛЬ О.А. Може, розглянемо таку пропозицію.

ШИПАЙЛО О.І. Ну, як на мене, просто це правильно. Ви як міністерство несете відповідальність, прийміть рішення за людину якусь, яку ви вважаєте професійною і яка може з цим справитися, і несіть як міністерство відповідальність.

_____. *(Не чути)*

ОРЖЕЛЬ О.А. Це треба вносити зміни в цей...

_____. *(Не чути)*

ШИПАЙЛО О.І. Коли 3 місяці без керівника т- еж не дуже правильно, напевно.

(Загальна дискусія)

ГРИБ В.О. Олексію Анатолійовичу, у мене декілька питань.

Перше питання. Ми сьогодні вже чули про ті проблеми, які є у нас у вуглевидобувній галузі. І так вирішувати питання, що просто закрити зараз практично всі шахти, а ми говоримо про це, це не допоможе регіонам, це точно. Треба обов'язково дуже швидко зараз якраз, якщо створена вже робоча група, до речі, яку запропонувала наша міжфракційна група. Я надсилала

листа. Мені здається, ви його бачили, бо ви мені відповідь надіслали. Можливо і не бачили, бо інколи так відповіді надсилаються. Але там ми запропонували, щоб у цій робочій групі обов'язково під головуванням віцепрем'єра або Прем'єра були залучені всі відповідні міністерства, обов'язково Міністерство фінансів, Міністерство економіки, Міністерство соціальної політики, Міністерство розвитку територій, громад та територій. І без вашого міністерства тут ніяк, ми це розуміємо.

Скажіть, будь ласка, чи ця робоча група вона вже створена офіційно? І що там не вистачає, от те, що я сьогодні від вас почула, це залучення безпосередньо депутатського корпусу, і ми пропонували це зробити, це також залучення профспілок і представників безпосередньо тих підприємств, бо без цього це не буде працювати. Коли ми сьогодні чуємо, що міста не зможуть просто функціонувати без цих підприємств, ми говоримо про те, що це будуть міста-привиди. Про диверсифікацію сьогодні мова не йде, сьогодні мова (те, що ми чуємо) йде про перекваліфікацію. Я чотири роки намагалася займатися питаннями перекваліфікації. Це була шахта "Білицька", її зупинили, і там от якраз власник, він намагався перекваліфікувати і подивитися, що можна робити з територією. На сьогодні та територія все ще є... питання взагалі не вирішені.

Коли ви говорите тільки про державні шахти, це також неправильно робити, тому що власник може просто взяти і піти, а територія залишається, і треба вирішувати ті питання так само, як і з державними шахтами.

По-третє, сьогодні донорська спільнота, якщо буде офіційно сформована та група при Кабміні, вони вже готові будуть надати нам підтримку і фінансувати проектний офіс, який буде системно над цим працювати. І мені здається це дуже доречно зробити, і вже зробити такий запит офіційний зараз до Світового банку, також до Європейської комісії.

Четверте. Сьогодні треба приймати рішення про припинення імпорту електроенергії, і також є проблема, зараз буде проблема з експортом електроенергії.

Я думаю, ви в курсі того, що НКРЕКП, я розумію, що вони незалежний регулятор, але вони прийняли сьогодні рішення про стягнення додаткового зараз тарифу на транспортування для наших експортерів. Це, по-перше, ми отримали від Енергетичного співтовариства негативний висновок з того приводу, тому що зараз в Європі, а їх постачальники, вони не мають сплачувати такий тариф; по-друге, вже є рішення європейських судів про те, що того не можна робити, і по-третє, ваш заступник, пан Шабунін, на питання, чи хтось прораховував якісь макроекономічні показники і чи буде це стосуватися безпосередньо наших експортерів, ну, так, деякі з них не зможуть конкурувати. Так от, я вам скажу, конкурувати не зможе практично ніхто, і це буде відбиватися безпосередньо на вугільній галузі. Ми ж розуміємо, так? Сьогодні видобувається в п'ять разів в нас генерацій більше, чим споживається в Україні.

Так, ми чуємо про потепління, це є. Ми чуємо також про те, що промисловість у нас падає, але ми сьогодні просто ставимо хрест на нашій генерації. І отоді будуть уже питання не тільки з вуглевидобувною галуззю, а також з теплоенергетикою. Це також цілі міста, які залежать сьогодні тільки від роботи тих підприємств.

От скажіть мені, будь ласка, а чи пам'ятаєте ви того листа, який спрямували депутати, що там пропонувалося в тому листі? Я маю на увазі, з чого починали, так, там не тільки диверсифікація сьогодні і перекваліфікація. Ми починали з того, що там потрібно в першу чергу розробити зараз енергобаланс, щоб люди потім розуміли, як нам рухатися далі. І тоді вже приймати рішення про закриття шахт і таке інше.

ОРЖЕЛЬ О.А. Я вам дякую. Наскільки я пам'ятаю, це лист, там, де багато підписантів.

ГРИБ В.О. Да, це той самий лист. Так, так.

ОРЖЕЛЬ О.А. Тобто там ви – ви перший підписант, а там багато підписантів. Звичайно, я пам'ятаю, я ще поки пам'ятаю все, що підписую. Тому не хвилюйтеся, все нормально, під контролем.

ГРИБ В.О. Це по запропонованим діям.

ОРЖЕЛЬ О.А. Так, по запропонованим діям, по... Давайте з кінця і на початок. І тут, до речі, велике комплексне питання, бо в мене як міністра, задають правильні питання, в мене на них є правильні відповіді, проте нема повноважень.

Якщо ми говоримо про те, чи має сплачувати експортер по тарифу системного оператора, якщо він користується мережами системного оператора, то логічна відповідь – ну, звичайно, має. Не може датувати вся інша система одного гравця, якому для цього створюються умови, які дозволяють йому експортувати електричну енергію і на цьому заробляти. Це є дискримінація по відношенню до інших учасників.

З іншої сторони, є об'єктивна реальність недопрацювання, тому що в системі ІТС, в об'єднаній системі системних операторів сплачує кінцевий споживач. І цей кінцевий споживач має покривати ці витрати. І далі між системними операторами відбувається взаємозалік. Цього наш системний оператор не зробив.

ГРИБ В.О. Не зробив, абсолютно вірно. "Укренерго", вони не доопрацювали, тобто вони є неефективні. І саме чомусь ми будемо зараз...

ОРЖЕЛЬ О.А. Дивіться, в мене є позиція що це неправильно, що недопрацювання Укренерго. Але впливу на Укренерго в мене як у міністра нема. Я... от бачите, наскільки... От це досить серйозне і комплексне питання. У нас в рамках як то формування політики чи, ну, скажімо так, перерозподілу інтересів, у Міністерства з часом було зменшено

повноваження, тому відповідати на такі... Є логічні відповіді, проте нема повноваження реалізації.

У мене була чітка позиція по імпорту електричної енергії, лист, який написаний, є, була окрема розмова по імпорту, була якась... плановий графік по імпорту – там стояли нулі. Тепер знову не нулі. І знову таке: повноважень і впливу на цю ситуацію в мене нема.

Ви знаєте мою позицію по системному оператору. По-моєму, всі знають мою позиції по системному оператору, но в мене є велике питання до... Я не можу, вони незалежні! Ну, тобто корпоратизовані, наглядова рада. Я як міністр буду впливати на їхні рішення! Не можу навіть сказати. Як громадянин України можу сказати, що в мене це викликає занепокоєння – ефективність роботи... Але як громадянин, бо не дай Боже, вони мені зараз напишуть і подадуть у суд, що я як міністр вчиняю на них тиск на серйозно корпоратизовані, дуже прозорі, великі... у них там ці... як то? ... шоу відбуваються, в майбутнє вони дивляться, шампанське п'ють! І те саме з "Нафтогазом"! Всі незалежні, я не можу ні на кого впливати як міністр. Навіть казати про негатив не можу, бо це буде тиск.

ГРИБ В.О. Але завтра ми... сьогодні, ми знаємо, що розглядається питання з приводу нового керівника цього підприємства. І от скажіть мені, будь ласка, чи буде новий, чи все ж таки буде призначений той самий, який зараз виконує обов'язки, і, наскільки я розумію, який неефективно керував... Ну, я не буду про це...

ОРЖЕЛЬ О.А. Ви бачили рішення Кабміну минулого тижня? Ну, багато хто бачив. Там було прийнято до уваги інформацію від міністра енергетики та захисту довкілля. Ця інформація складала показники неефективності та того, що у нас баланс не перезатверджений, який треба надзвичайно швидко перезатвердити. Там було приведено багато таких занепокоєнь і цифр, які викликають певні ризики. Це була відповідна

доповідь на Кабінеті Міністрів. Її прийняли до уваги і дали відповідне доручення. Впливати на кадрову політику, тиснути на незалежну наглядову раду, на керівника я не можу. Це є відокремлення і на мене подадуть в суд, що я тисну на цих суб'єктів.

ГРИБ В.О. Добре. Тобто як депутати ми можемо зробити тоді депутатський запит і отримати відповіді на ті питання.

ОРЖЕЛЬ О.А. У мене є результат роботи "Нафтогазу", у мене має бути забезпечена... У мене має бути Кременська вже в рамках реалізації політики підстанція. І я не маю там вирішувати ризики електрозабезпечення Луганської області. Має бути збільшено видобуток. Але є наглядова рада, яка каже, що все добре. Більше того, наглядова рада каже, що треба продовжити зі всіма договори, бо все супер. Працюємо в ідеальних умовах. Все, показники зашкалюють, все. І не дай, Боже, до міністра всі питання. Нема реалізації товарної продукції з державних шахт, з приватних шахт. Нема... Є позиція міністерства, ви про неї знаєте, але тиснути я ні на кого не можу.

ГРИБ В.О. Саме тому ми і запропонували ту робочу групу на рівні Кабінету Міністрів про вирішення питання вугільних регіонів. І сьогодні дуже просимо все ж таки вашу також пропозицію з того приводу, щоб це було офіційно оформлено постановою Кабміну. Якщо цього не буде, то далі... ми не зможемо рухатися далі.

ОРЖЕЛЬ О.А. Я повністю підтримую. Більше того, тому що я обмежений в своїх повноваженнях і один з небагатьох, який намагається вирішити проблему. Тому що відповідати приходиться мені. Бо уповноважень у мене нема, а там хтось ходить і розповідає про те, як вони зараз збільшать. Хоча великі дуже сумніви. Або зараз десь там щось у них почне будуватися в системі і зменшаться втрати.

По донорам також підтримую. Більше того, я сам просив і у кожного донора прошу на вугілля. Це все свідки. Кожного разу я прошу на вугілля, і 300 тисяч, які дає Світовий банк, дуже дякую їм за це, і вони привезли вже перших консультантів, і було вже наради, і ці гроші можна буде витратити, зокрема, на оцінку ТО. Тому що не можна просто шахту закрити, це великий проект про закриття: це треба ТО, це треба приводити її до екологічно нейтрального об'єкту, це велике комплексне рішення.

ГРИБ В.О. Якщо в нас не буде з вами грошей у бюджеті, в нашому бюджеті, то 300 тисяч, ви ж також розумієте, не вирішить ту проблематику.

ОРЖЕЛЬ О.А. Не вирішить. Але це 300 тисяч доларів, це не гривень. Ну, тобто...

ГРИБ В.О. Я розумію. Я розумію, але тут треба сьогодні вже думати про людей. Якщо ми будемо щось закривати сьогодні, то треба з людьми працювати уже сьогодні. І моя пропозиція також буде до цієї робочої групи: сьогодні подивитися у бюджеті, і всі фонди, які є – державний фонд регіонального розвитку, інші фонди, треба спрямовувати їх безпосередньо на ці території. А на превеликий жаль, цей напрямок, він не є пріоритетним в тих фондах. І гроші, знову ж таки, є. Ми сьогодні будемо давати кредити на малий та середній бізнес. Чому саме ті кредити не давати безпосередньо на тій території? Чому...

ОРЖЕЛЬ О.А. Обов'язково! Більше того, створювати свободні ... вільні зони, свободні економічні зони. Більше того...

ГРИБ В.О. Правильно, тоді закони треба приймати. І ми готові це робити.

ОРЖЕЛЬ О.А. Але ж... ви ж бачите, що я ж не можу подати законопроект про вільну економічну зору, бо це Міністерство економіки.

ГРИБ В.О. Ми можемо це зробити, якщо ви нас будете підтримувати. Як тільки почне працювати та робоча група, ми будемо разом з вами це робити.

А 25-го перед шахтарями я взагалі не розумію, що ми будемо говорити. Ще раз повертаюся до тези: там будуть шахтарі як з державних шахт, так і з приватних, їх не треба тут говорити, що там власник відповідає чи ще хтось, бо ніхто не відповідає, держава тут відповідає.

По-друге, треба вже сьогодні знайти кошти на ті субвенції, які повинні йти безпосередньо до тих міст.

І останнє питання, яке в мене на сьогодні, це робота Луганської ТЕС. Ви сьогодні вже сказали, що в нас є проблеми зараз з Луганською областю, і вони дійсно є, і вже більше пів року Луганська станція працює собі у збитки. І сьогодні держава взагалі не вирішує тих питань, тому що, знаєте, там іде така гра, яким чином: приходить "Нафтогаз" сьогодні для того, щоб когось там відрізати, всі розуміють, відрізати не можна від газопостачання, тому що взагалі тоді не буде йти ані електрики, ані тепла в Луганській області.

І коли я сьогодні від вас почула, що там є вже від Російської Федерації, вони дозволили квоту безпосередньо на Луганську ТЕС, то я зателефонувала на станцію, і директор станції мені сказав: "Ви що, наді мною насміхаєтесь?" Оце було питання.

Тому давайте ми тут розберемося...

ОРЖЕЛЬ О.А. А в якій частині насміхаємося?

ГРИБ В.О. Насміхаємося в тій частині, що квоту на Луганську ТЕС ніхто не давав. Її немає на те, щоб завозити зараз...

ОРЖЕЛЬ О.А. А прізвище, назвіть мені людину, будь ласка.

ГРИБ В.О. Сафон.

ОРЖЕЛЬ О.А. Сафон. Хорошо!

ГРИБ В.О. Давайте ми в нього зараз запитасмо.

ОРЖЕЛЬ О.А. Давайте зараз запитасмо.

ГРИБ В.О. Давайте.

ОРЖЕЛЬ О.А. А давайте ми йому скинемо зараз ГУ і квоту, і щоб він мені от зараз під камери сказав, що не відкрито. Я зараз вам скину.

ГРИБ В.О. Коли відкрили?

ОРЖЕЛЬ О.А. Коли відкрили? Десь на початку... Ні, на минулому тижні відкрили.

ГРИБ В.О. На минулому тижні відкрили? Зараз я набираю, давайте проговоримо...

ОРЖЕЛЬ О.А. Це ж у нас, щоб воно приїхало? От, все приїжджає на Яюсь воно вже... Все доходить до якоїсь ручки!

ГРИБ В.О. Ну, давайте запитасмо, щоб...

ОРЖЕЛЬ О.А. Ні, давайте так: ми тут зараз ще поговоримо, воно ж зараз не в збитки, Луганська ТЕС працює?

ГРИБ В.О. У збитки.

ОРЖЕЛЬ О.А. Вона не в збитки працює! Вона не платить! Вона просто в борги працює.

ГРИБ В.О. Ну, так у борги!

ОРЖЕЛЬ О.А. Ні-ні! Не треба! Отут уже ж...

_____. Борис Дмитриевич, добрый вечер. Вы у меня сейчас на громкой связи...

ОРЖЕЛЬ О.А. Під камери.

ГРИБ В.О. Під камери, так. Тому що пан міністр нам каже, що є зараз квоти на Луганську ТЕС, вугілля. Можна тоді якраз від вас почути, яка ситуація зараз на Луганській ТЕС.

_____. Наверное, если пан министр говорит, то это тайна для всей Украины, кроме пана министра и он эту информацию не доводит ни до кого.

ОРЖЕЛЬ О.А. У вас куда должны приехать, уголь, на какую станцию? У вас выстрел закрыт или открыт, скажите мне, пожалуйста?

_____. Выстрел все время был открыт.

ОРЖЕЛЬ О.А. Все время был открыт. А ваши руководители говорили, что он закрыт. Хорошо. На какую станцию должен приехать уголь?

_____. А какая станция? Мы все время говорим про одну станцию – на Луганскую ТЭЦ...

ОРЖЕЛЬ О.А. Нет, есть железнодорожная станция, на которую приезжает, на которую открывается квота.

ОРЖЕЛЬ О.А. Станция Огородный.

ОРЖЕЛЬ О.А. Вам куда скинуть квоту? Квоту вам куда скинуть?

_____. У нас есть в ДТЭК объединение, которое занимается...

ОРЖЕЛЬ О.А. Фамилии? Фамилии?

_____. Для начала у вас есть фамилия Тимченко Максим Викторович, руководитель...

ОРЖЕЛЬ О.А. У Максима Викторовича есть соответствующие документы. У Сахарука есть. У вас еще есть какой-то Зуев или...

_____. Ягудин ...

ОРЖЕЛЬ О.А. Вам как, это ж кинуть еще раз надо, вы что? Ну, то есть это какой-то ужас уже!

_____. Я не знаю, ужас – у вас ужас или у нас ужас.

ГРИБ В.О. Борис, спасибо большое.

ОРЖЕЛЬ О.А. Вам куда скинуть?

ГРИБ В.О. Мне на меня.

ОРЖЕЛЬ О.А. Давайте телефон.

ГРИБ В.О. Так у вас же ж есть. Здравствуйте, мы сколько с вами уже переписывались. *(Шум у залі)* Що, нема? То я вам зараз скину.

ОРЖЕЛЬ О.А. Да, ви мені ж напишіть. Напишіть, щоб прямо ми показали, що... *(Шум у залі)*

ГРИБ В.О. Ми вирішуємо державні питання, так що не треба...
(Загальна дискусія)

ГРИБ В.О. Тобто є вже квоти, вони...

ОРЖЕЛЬ О.А. Деушки є.

ГРИБ В.О. Деушки – це що?

ОРЖЕЛЬ О.А. Це по суті квоти. Це вже документи РЖД, російської залізниці...

ГРИБ В.О. Тобто питання буде вирішено: вугілля піде?

ОРЖЕЛЬ О.А. Це в мене вже питання до Луганської ТЕЦ, чи їм потрібно вугілля?

ГРИБ В.О. Їм вугілля потрібне.

ОРЖЕЛЬ О.А. От відкрийте, відкрийте, будь ласка, подивіться.

ГРИБ В.О. отримали.

ОРЖЕЛЬ О.А. Дивіться, там є, що везеться, куди везеться. Єдине що, треба підтвердити на станції.

ГРИБ В.О. Добре, тоді дивимось. Якщо не вирішимо, то я буду задавати питання в п'ятницю.

ОРЖЕЛЬ О.А. Ні, тут ви вже допомагайте вирішувати, бо...